

ПРОГРАМ

СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

I Национални програм

1. Уједињење српских земаља

Крајем двадесетог века српски народ се нашао у катастрофалној историјској ситуацији. Распад југословенске државе, условљен сецесијом комунистичких федералних јединица, Срби су дочекали у неповољном спољно-политичком окружењу од онога с почетка века, када су лакомислено и исхитрено ушли у заједничку државу са Хрватима и Словенцима.

Циљ Српске радикалне странке је уједињење целокупног српског народа и образовање државне заједнице на комплетној српској националној територији, која ће обухватити Србију, Црну Гору, Републику Српску и Републику Српску Крајину. Жеља српских радикала је да се та јединствена српска држава назове Велика Србија, да буде демократски уређена, с либералном тржишном привредом, модерним правним поретком и развијеном социјалном заштитом.

Уколико Македонци својом слободном вољом, одлуче да живе у заједничкој држави са својим најближим етничким сродницима Србима, прихватили бисмо да се наша заједничка држава уреди као модерна федерација.

Да би до међународног признања српских земаља и до њиховог уједињења дошло, употребићемо сва легитимна демократска и политичка средства. Тако ћемо целом свету показати да смо европски народ старе културе.

2. Јединство Српства

Јединство српског народа, у циљу што комплетније и квалитетније реализације националних циљева, најбоље се постиже дефинисањем јединственог српског националног програма на чему се морају ангажовати најумније снаге српског народа и под покровитељством државе. Што српска држава буде снажнија и са здравијом привредом, више ће се стварати могућности за повратак прогнаних и исељених Срба, а развој транспортних комуникационих средстава доводи нас у ситуацију да територијална удаљеност матичне земље и дијаспоре не мора представљати несавладиву баријеру у тежњи да Срби, у кључним питањима своје националне и државотворне егзистенције, имају јединствени наступ према читавом свету. Уз све то неопходно је дефинитивно национално помирење свих Срба, уз отклањање трагичних последица грађанског рата и идеолошких омраза које је форсирала полувековна комунистичка диктатура.

3. Развој националне свести и патриотизма

Српски радикали се залажу за свеобухватно развијање српске националне свести и патриотизма, које ће бити у функцији јачања демократског погледа на свет и неспојиво са било каквим притисцима, дезинформацијама или наивним глорификацијама. Српска радикална странка сматра да је истинито приказивање збивања из прошлости и садашњости морална обавеза и начин примерен циљевима, који чува достојанство народа и понос личности.

Личним примером припадници Српске радикалне странке доказиваће неопходност очувања и даљег развијања патриотског духа и љубави према Отаџбини, а искрену, страсну и узвишену љубав према Отаџбини идентификујемо са љубављу према слободи. Трудимо се да однегујемо нове генерације које ће бити поносне на припадност српском народу и одане земљи свог рођења, односно постојбини предака.

4. Очување националних традиција

Српски народ има богату историју, препуну блиставих примера чојства и јунаштва, културних и духовних достигнућа, који нашу националну традицију сврставају у најкомплексније и најразвијеније. Очување националних традиција мора бити превасходна брига државе, образовних и културних, научних и уметничких институција које се финансирају из државног буџета. Не угрожавајући и не вређајући никога, не потцењујући ниједан народ и његову историју, развијаћемо наше националне традиције на исконским темељима српског схватања правде, морала, духовности, јунаштва и слободе.

5. Однос према Српској православној цркви

Из другог светског рата Српска православна црква је изашла скоро уништена, са преполовљеним свештеничким кадром, разореним храмовима, у дефанзиви пред комунизмом и интернационализмом, свакодневно терорисана од надобудних режимских функционера, изложена монтираним судским процесима у којима су свештеници осуђивани на смрт или дуге затворске казне. Више је страдало под комунистима и више је свештеника изгубило живот од комунистичког режима него под целокупном турском окупацијом.

Ослабљена маргинализовањем, ниподаштавањем, прикривеном забраном рада, немогућношћу финансирања својих активности пошто је њена имовина национализована, расколима који су иницирани од стране комунистичке власти и спроведени уз њену обилату и свакодневну помоћ, Црква се мучно борила за голи опстанак. Затворена су јој врата, не само према политичким збивањима него и према јавном животу уопште. Тенденциозним удаљавањем од народа, уз забрану обележавања верских празника и светковина и уз омаловажавање и шиканирање верујућих људи, комунистички режим се трудио да свим силама истисне Српску православну цркву из живота Срба. Посебно ригорозан процес национализације спроведен је према српским светињама на Косову и Метохији, где су стотине хектара манастирске земље одузимане од Цркве и дељене албанским емигрантима.

Иако до крајњих граница опљачкана и осиромашена, Српска православна црква је задржала своје традиционално место и улогу, а и очувала православно хришћански дух у народу. Њени храмови су поново испуњени углавном младим људима, што довољно јасно говори да режим који не поштује моралне и духовне вредности свог народа није дугог века.

После распада Југославије и сецесије појединих република, велики број српских цркава и манастира остао је изван граница територије под српском контролом. Готово сви ти храмови су срушени, а трајно је уништено неколико целих епархија,

док је свештенство, делећи судбину свог народа, побијено или је у избеглиштву широм српских земаља. У рушилачком налету острвљених верских фанатика, непријатеља православља, нестали су вековни трагови српске културе и вере, уништени су најупечатљивији докази постојања српског националног бића и самосвојности.

Српска радикална странка је политичка партија верујућих људи који према Српској православној цркви гаје посебан однос поштовања и уважавања, али су истовремено изразито толерантни према свим другим религијама и верским заједницама.

Српски радикали се залажу за принцип одвојености цркве од државе и не желе да граде теократску државу. Баш због тога ћемо се залагати да се Црква потпуно врати у српски народ и да се српски народ, уз помоћ државе, врати у окриље своје цркве. Као политичка странка, нећемо се мешати у унутрашње црквене односе, а чинићемо све што је у нашој моћи да Цркви помогнемо у изградњи верских објеката, заштити и рестаурацији српских светиња, од којих су неке старе колико и укупна историја српског народа.

Српска држава под вођством радикала сарађиваће са Српском православном црквом на заједничком послу неговања српских традиција и патриотизма, васпитавање омладине у српском православном духу.

II Политички програм

6. Уставно уређење

Уставно конституисање и регулисање основних политичких односа у цивилизованом свету је све значајније, па је у нашој земљи неопходно развити такву уставноправну регулативу која ће у основи бити логична, конзистентна и кохерентна, која неће трпети импровизације и самовољу власти, која ће ограничавати надлежности и поступке највиших државних органа и инаугурисати владавину правних норми које подједнако важе за све људе, без обзира на њихов политички, економски или социјални статус.

Ниједан правни или политички акт не сме бити у колизији са уставним нормама. У целој држави, без обзира да ли ће она бити централизована или децентрализована, унитарна или федерална, залагаћемо се да постоји само један устав. Тамо где постоје два или више устава, без обзира на њихове међусобне формалне или суштинске односе, губи се принцип јединства правног система и отвара пут разарању државе кроз сепаратистичке тенденције.

7. Организација државе

Унитарна држава је много рационалнија, ефикаснија и јефтинија од федералне. У њој се поједностављују политички процеси и остварује доследно изворни демократски принцип - један човек, један глас.

8. Организација државне власти

Нашу државу ћемо организовати као модерну демократску републику с доследно изведеним принципом поделе власти на законодавну, извршно-управну и судску. Власт не сме бити груба сила над народом која ће га застрашивати, него мора служити народу тако што ће превасходно инсистирати на поштовању уставности и законитости, као и доследно штитити елементарне људске слободе и грађанска права.

Државна власт мора бити организована као сервис грађана који ће монопол физичке принуде користити само у циљу заштите приватних и државних добара. Сви органи власти морају представљати јединствен систем, заснован на хијерархијској субординацији и демократским изборима, који ће гарантовати спровођење воље народа кроз једнодомни парламент, јединствену владу, једног председника републике, јединствену територију, јединствен изборни пропорционални систем са једном изборном јединицом за целу земљу, јединствен систем судства оличен у редовним судовима.

Подела власти на њена три изворна конститутивна дела спречава појаву политичких монопола. Централизацијом власти јача се принцип доследне одговорности његових носилаца. Локална самоуправа мора бити јасно уставно конципирана и самостална у односу на управни апарат државе. Њене ингеренције не смеју се мешати са надлежностима централне власти.

Српски радикали се држе старог демократског и либералног начела да је најбоља она држава која најмање влада. Зато се залажемо за концепт цивилног друштва, грађанске самоиницијативе и минималне државне регулативе. Државна власт своју вољу треба да проводи преко строго професионалних служби и чиновничког апарата који ће бити лишен сваког страначког или идеолошког уплива.

9. Територијална организација државе

Српски радикали су мишљења да је питање територијалне организације државе једно од кључних, како са аспекта функционисања саме државе, тако и са аспекта демократичности одлучивања, заштите слобода и права, система привредног развоја, планирања, коришћења природних потенцијала, остваривање функција војне одбране и полицијске заштите, као и из угла непосредног одлучивања грађана о појединачним, локалним и општим интересима.

Територијално разграничење системом мајоризације и негације националних, историјских, географских и стварних демографских чињеница, прихватањем стања проузрокованог геноцидом над српским народом, расељавањима као коначним решењем и омогућавањем одлучивања од стране некомпетентних, нестручних и неспособних, српски народ је на територији бивше Југославије доведен у ситуацију да нема никаквих националних права на подручјима где је био већински пре, а у многим случајевима и после другог светског рата. Те територије, на волунтаристички начин повученим унутрашњим границама између вештачки створених федералних јединица, предаване су другим народима под потпуну контролу.

Задржаћемо округе као административно-управне целине и општине као организације локалне самоуправе. Неопходно је рационално уједначавање општина на основу броја становника како би се ефикасније стварала материјална основа за финансирање функција локалне самоуправе и како се то финансирање у неким случајевима не би вршило на рачун других.

Органи државне власти у окрузима и општинама били би строго одвојени од локалне самоуправе. Извршиоци ових послова само би у територијалном смислу били везани за одређене округе и општине, док би суштински били под стварном надлежношћу ресорних министарстава. Тако ће се у потпуности избећи могућност локалних клановских и монополистичких утицаја на извршиоце власти, што гарантује непристрасност и објективност у доношењу и спровођењу њених одлука.

10. Народни суверенитет

Српски радикали су доследни заговорници принципа народног суверенитета као основног обележја модерне либералне државе. Пошто је непосредна демократија практично немогућа у условима вишемилионске друштвене заједнице, нужни су њени посредни облици одлучивања кроз које се реализују суверена права грађана. Грађани део свог изворног суверенитета преносе на народне посланике и преко њих врше суверену власт у својој држави. Ово добровољно уступање дела суверенитета на одређено време (у року трајања мандата, између два изборна надметања) у пракси наилази на разне облике узурпације и негирања.

Најупечатљивији пример представља постизборно мењање народне воље отимањем посланичких мандата опозиционим странкама, уз директно кршење изборних закона, или пак потпуно протеривање парламентарних странака из народних скупштина. Сваки режим степен своје демократичности исказује, пре свега, односом према својим противницима, према политикој конкуренцији. Режији који прогањају своје политичке противнике не могу се назвати демократским.

Власт српских радикала ће своју демократичност непрекидно доказивати толерантним односом према опозицији гарантовањем неприкосновености опозиционих посланика и омогућавању народу да путем директних телевизијских преноса увек има непосредан увид у рад највишег законодавног тела земље. То је најефикаснији облик контроле рада народних представника од стране њихових бирача.

11. Парламентарна демократија

Демократски облик политичког режима у свету се реализује у две основне варијанте - председнички и парламентарни систем. Српски радикали су присталице парламентарног, јер председнички систем садржи и многе потенцијалне изворе аутократског понашања шефа државе.

Залажемо се за једнодомни парламент као највише законодавно тело и смењиву владу, подложну сталној контроли народних посланика као директних представника народа. Настојаћемо да највиша власт и овлашћења буду концентрисана у парламенту, што значи да из парламента произилази и власт владе у целини, појединих ресорних министарстава, председника државе и свих других изборних и именованих функционера.

Уставне промене треба да буду искључиво право парламента по посебном поступку.

12. Једнодомни парламент

Пошто дводомни парламент углавном подразумева и извештан облик федерализације државе, а како се ми српски радикали изричито залажемо за унитарну државу, природно је наше инсистирање на једнодомној народној скупштини.

Једнодомно парламентарно одлучивање подразумева изворно јединство власти, потекло из народне воље и њене концентрације у народној скупштини, а из тог јединства произилази и подела власти како би се три њена кључна облика међусобно ефикасно контролисала. То подразумева да извршиоци власти рачуне полагају у парламенту, што значи посредно, преко народних посланика, народу у целини. У вишестраначком једнодомном парламенту процедура избора носилаца извршне и судске власти је од краја поједностављена, као и контрола вршења поверене функције.

У парламенту је концентрисана целокупна законодавна власт и ту се води главна политичка расправа о свим важним државним и друштвеним питањима. Из те

расправе и односа снага појединих политичких партија, организованих у скупштинске фракције, произилазе политичке одлуке које имају обавезујући карактер за све сегменте власти.

13. Председник Републике

Српски радикали сматрају да председник републике треба да буде репрезент грађанског, националног и вишестраначког јединства и основног интересног концензуса, па у складу с тим морају уставом и законима регулисати председникова права, обавезе и овлашћења, како би се ефикасно превазилазиле напетости између појединих органа власти и избегли сукоби надлежности у обављању извршне власти. Председника републике треба да бира парламент апсолутном већином гласова, а он ће обављати ту функцију у мандатном периоду од четири или пет година. Гласање мора бити тајно, а председник у току трајања мандата не би смео вршити ни једну другу функцију, нити би могао бити биран на неки други политички положај. Битно је да за председника републике исто лице не може бити бирано више од два узастопна мандатна периода.

И смењивање председника републике мора се обавити по истој процедури као и његов избор, када се по том питању стекне сагласност апсолутне већине народних посланика.

Председник републике треба да представља нашу државу у земљи и иностранству, формално својим указом проглашава законска и подзаконска акта која буду усвојена у скупштинској процедури, поставља и опозива амбасадоре на основу предлога владе, прима акредитивна и опозивна писма страних дипломатских представника, додељује одликовања домаћим и страним заслужним лицима и врши функцију врховног команданта војске.

Уз претходну консултацију и усаглашавање ставова посланичких клубова, председник републике треба да предлаже скупштини кандидате за избор председника и судија уставног суда, судија врховног суда, државног тужиоца и гувернера народне банке. Поверавао би мандат за састав владе кандидатима које му понуде политичке странке по редоследу који одговара њиховој конкретној парламентарној снази. По истеку мандата расписивао би нове изборе за народну скупштину, а на образложен предлог владе могао би парламент и пре времена распустити, у складу са уставним и законским одредбама. Носиоци ове функције не смеју располагати превеликим прерогативима власти јер би се у том случају појављивале аутократске тенденције.

14. Влада

Влада треба да представља највиши орган извршне власти који у сваком тренутку мора располагати подршком апсолутне већине народних посланика, што се по једноставној процедури проверава гласањем о поверењу појединим министрима или влади у целини. То значи да је она увек изложена посредном или непосредном утицају воље народа, као носиоца суверенитета.

Потенцијално лака променљивост чини владу одговорнијом за своје поступке и извршење уставних и законских надлежности.

У условима сталне смењивости владе кроз могућност изгласавања неповерења подиже се ниво њене одговорности, а српски радикали сматрају да се тако ефикасније остварује принцип народног суверенитета, односно утицај народа преко посланика на извршење народне воље. Народ не мора чекати да прође мандат лошој влади већ одмах утиче на њено смењивање, ако она покаже неспособност или незаинтересованост за решавање народних и друштвених проблема.

Систем извршне власти у парламентарној демократији, за који се залажу и какав ће реализовати српски радикали одмах по стицању народног поверења, у потпуности се разликује од онога што данас имамо у српским земљама. Српска радикална странка ће владу формирати од способних, квалитетних, квалификованих, поштених и угледних људи, а не од оних који су склони најгорим врстама махинација, марифетлуцима и криминалу, а уз то крајње неспособни за обављање министарских послова, као што је данас случај.

Високи државни положаји данашњим моћницима служе само као покриће и заштита од одговорности за потпуно уништење, тоталну пљачку и апсолутно обезвређивање српске економије. Грамзивост и незајажљивост која се показује приликом одређивања увозно-извозних квота или издавања дозвола, пљачке и проневере, основне су карактеристике социјалистичке власти.

Ради постизања финансијских уштеда и вишег степена оперативности, намеравамо смањити број министарстава и свести их на петнаест ресора: за правду; за унутрашње послове; за финансије; за одбрану; за иностране послове; за рад, борачка и социјална питања; за урбанизам, стамбене и комуналне делатности; за саобраћај и везе; за енергетику и рударство; за просвету, науку и културу; за здравље и екологију; за пољопривреду; за информисање; за трговину и туризам.

15. Државна управа

Српски радикали се залажу за колетну реорганизацију и рационализацију државне управе која ће се заснивати на уверењу да је реч о сервису грађана а не о сили која ће према људима а priori заузимати одбојан или непријатељски став. Реорганизација је неопходна на свим нивоима и мора се провести по принципу стручности кадрова и њихове елементарне оспособљености за рад у управним органима. Рад ће се модернизовати и компјутеризовати, а административна процедура до краја упростити уз значајно смањење броја запослених и појефтињење одржавања државног апарата. Тај апарат мора бити деполитизован и високо професионализован.

Неопходна је концентрација и централизација такозване банке података којима држава располаже, а тичу се грађана и правних лица, што подразумева модерније, стручније и прецизније вођење матичних књига и њихову јединствену компјутреску обраду.

16. Јавност рада државних органа

У визији српских радикала основни принцип демократизације друштва представља отвореност и јавност рада државних органа. Полувековном комунистичком диктатуром развијен је концепт затвореног конспиративног друштва и подстицана својеврсна матична верзија свести о улози власти и владајуће партије у животу људи и народа. Процес затварања и скривања истине од јавности, од средстава информисања и грађана, довео је до највећег степена корупције, злоупотребе овлашћења, субјективизма, волунтаризма, узурпације права грађана од стране носилаца власти и вршилаца функција у политичком систему.

У новије време та тенденција повратка на конспиративни концепт власти огледа се, пре свега, у монополској контроли над средствима јавног информисања, медијској блокади политичких противника и забрани директних телевизијских преноса парламентарних седница. Систематски се од јавности скривају злоупотребе јавних овлашћења и пљачки народне и државне имовине од стране протежираних режимских моћника.

Српска радикална странка се залаже за највиши степен отворености и јавности рада државних органа, као и за редовне, директне телевизијске преносе свих скупштинских седница. Начелници управних служби и јавних институција били би обавезни да на захтев грађана и медија дају све податке са којима располажу, а тичу се редовних државних и друштвених делатности, осим података који су законским нормама проглашени службеном или државном тајном.

17. Одговорност свих носилаца власти

Уверени смо да је једина шанса за доследну ревитализацију правног система наше земље садржана у тежњи за враћање поверења грађана у правни и политички систем и одговорну државу, а до тога је могуће доћи само сменом постојећег режима власти и доласком на власти Српске радикалне странке, односно, провођењем радикалног, доследног, демократског . Тада би се правни систем превредновао увођењем строгих критеријума за утврђивање и контролу одговорности свих државних органа, као и реформисањем принципа њихове смењивости на исти начин на који су конституисани.

С обзиром да у вршењу власти учествују две групе функционера, изабрани, у које спадају сви функционери који се бирају посредно или непосредно (председник републике, премијер, министри итд.), и професионални, у које спадају носиоци послова државне администрације, који се на своја места постављају указима, одлукама и пуномоћјима, потребно је посебно утврдити критеријуме за обе групе и санкционисати их. Изабрани функционери, поред политичке, за извршено и неизвршено, морају сносити и кривичну одговорност за сваку злоупотребу функције и јавног овлашћења.

18. Уставност и законитост

Садашњи уставни акти су пуни недоречености, контрадикторности, непотребних стриктних ограничења и усмеравања, као и двосмислених одредби које се у пракси тумаче на крајње волунтаристички начин. Уз то је много и законских решења која су у директној колизији са појединим уставним нормама, што ствара

конфузију у сфери примене и тумачења устава и закона, а и резултује тоталном нестручношћу и назаштићеношћу грађана пред бирократском самовољом.

Устав наше државе мора бити целовит, јасан и неприкосновен. Толико јасан да после није потребно интервенисати уставним амандманима ни у једном делу регулативе, толико јасан да ни једном просечно интелигентном и образованом грађанину неће бити потребно посебно тумачење правних норми, јер ће он све разумети, толико неприкосновен да ће се у примени уставних норми и доношењу законских и подзаконских аката обезбедити стриктна усклађеност тих аката са уставним одредбама.

Побринућемо се да у нашој држави владавина права, уставности и законитости замени досадашњу владавину над правима, законима и уставима који су инструментализовани од стране политичке олигарије.

19. Сузбијање самовоље државне бирократије

Бирокраски апарат је неопходан свакој држави, али уколико није под стриктним законским ограничењима и парламентарном контролом врло брзо показује тежњу да узурпира одређене државне прерогативе и препусти се самовољном понашању у обављању административних дужности. Све то прати тенденција мултипликовања броја чиновника, која се у екстремним случајевима шири геометријском прогресијом, па државна бирократија постаје сама себи циљ и сврха.

Једини ефикасан начин заустављања и спутавања самовоље бирократског апарата српски радикали виде у ригорозној контроли државне администрације од стране законодавне, извршне и судске власти, као и у њеном свођењу на најмању могућу меру, на неопходан број чиновника за обављање послова који су стварно важни за нормално функционисање државе. Увођењем контролних механизма може се у великој мери избећи бирократизација државног апарата и администрација натерати да стриктно служи држави и народу, без прекорачења законских овлашћења. Искуства цивилизованих држава сведоче да се функционалност рада и ефикасност извршења обавеза повећавају рационалним смањивањем броја запослених у државној администрацији и њиховим свођењем на оптималну меру, поједностављењем управног поступка и инсистирањем на ажурности која се постиже кратким роковима за поступање чиновника по захтевима грађана и правних лица.

Селекција кадрова у условима слободне конкуренције, сузбијања протезирања, протекције, непотизма и корупције, као и постављање високих критеријума за запошљавање у државној администрацији, уз солидно награђивање кроз платне разреде, услови су рационалне реконструкције чиновничког апарата и напуштања концепта бирократске државе који је формирао марксистички поглед на свет.

Строгом контролом рада администрације на свим нивоима и увођењем савремених техничких средстава информисања могуће је сузбити самовољу и грађане растеретити ноћне море коју данас изазива и сама помисао да је потребно ићи на државни шалтер како би се неки проблем решио или право остварило.

20. Борба против корупције

Највеће зло које може снаћи државу је крајња и тотална корупција власти и државних органа. Управо то се десило нашој земљи. Корупција је захватила све поре друштва, почев од локалних органа власти па до највиших, укључујући ту министре свих досадашњих влада, њихове премијере и сам врх државе. Грађани још памте министарске и генералске афере у којима су отимани и пљачкани милиони марака, или организовање парадржавних банака и сличних институција у којима су нестале стотине милиона марака државних и народних пара. Режимско ћутање на појаву и деловање ових назови институција било је пропраћено високим провизијама корумпираним функционерима из врха власти. Велика криза у држави проузроковала је кризу морала код носилаца функција власти, а степен корупције довела до неслућених размера.

Данас се буквално може урадити све подмићивањем лица која одлучују. Власт је постала средство брзог богаћења за све њене носиоце. Кодекс части, поштења и одговорности само су поштапалице носилаца функција које ничему не служе, осим за прикривање криминалних радњи.

Српска држава, за коју се залаже Српска радикална странка, мора у борби против криминала поступати ригорозно, строгим казнама и у корену сасецати сваки вид корупције. Да би се вратило поверења грађана у власт и носиоце њених функција, морају се досадашњи носиоци власти за које се утврди да су корупцијом дошли до одређених материјалних добар известити пред лице правде и уз одузимање овако стечене имовине ригорозно казнити.

Једино строг однос према носиоцима јавних функција, уз перманентну контролу извршења обавеза од стране власти, може да заустави и у корену сасече корупцију, као једно од највећих зала у држави. Српска радикална странка ће се максимално заложити за раскринкавање корупционашких афера и примерно кажњавање корумпираних функционера у српској држави.

21. Кодификација и унификација права

Кодификација приватног, посебно облигационог права, је веома тежак и компликован посао, али му се мора приступити са великим ентузијазмом, јер без његовог квалитетног окончања није могуће избећи колизије правних норми и хаос у правном поретку до кога је довело комунистичко идеолошко експериментисање са правним институтима и начелима која су развијана и проверавана хиљадама година.

Такође, област управног права, спора и поступка, као и регулисање функционисања свих органа државне власти мора бити кодификовано свеобухватним законом који ће директно из устава произилазити и уставне норме разрађивати.

Успешну кодификацију мора да прати и унификација, односно принцип да сви закони морају јединствено да се доносе и примењују на целој територији наше земље, без икаквих изузетака у садржају или тумачењу. Јединствен правни

поредак логички искључује посебне правне статусе делова територије или различите услове правног нормирања од стране појединих државних органа.

22. Правосуђе

По схватању српских радикала правосуђе је један од најважнијих стубова државне власти у свакој земљи. Кроз његово функционисање може се успешно сагледати комплетна природа државног уређења и политичког режима, а оно подразумева и захтева читав низ акција и политичких подухвата да би могло да функционише сходно захтевима и потребама модерне државе превасходно у сфери заштите интереса грађана и њихове правне сигурности. Једино државе у којима је потпуно аутономно устоличен правосудни систем могу у потпуности заштитити сва грађанска права и људске слободе, као и обезбедити демократски процес и односе, односно политички систем и државни поредак у целини.

Ми још немамо судова у правом смислу те речи. Данашња организација судства, правобранилаштва, јавног тужилаштва и адвокатуре, због примењеног модела негативне селекције утицаја и мешања режима у уставну и законску надлежност, а највише због злоупотребе свих института правосуђа и узурпације дела овлашћења од стране носилаца појединих функција власти, своди судију на пуког извршиоца налога режима и функционера владајуће партије.

Данашње правосуђе не гони криминал него објављивање и обелодањивање криминалних афера људи из режимског врха или њихових приврженика. Ниским платама и отвореним режимским захтевима за злоупотребу положаја у политичке и криминалне сврхе, способни правници се растерују и из правосуђа елиминишу све судије којима је стало до поштовања професионалног етичког кодекса и личне части, а на њихова места се доводе нестручни и неспособни послушници, спремни да по налогу власти доносе незаконите пресуде.

Српска радикална странка ће се максимално залагати за стварање независног судства и стручно оспособљавање судова довођењем висококвалитетног професионалног судијског кадра на чије одлуке нико неће моћи да утиче и који ће једино следити уставне и законске норме поступајући савесно, часно и одговорно. Једино се на тај начин може подићи углед судија, јавних тужилаца и правобранилаца, имајући у виду да од тога зависи и углед земље у целини и степен њене демократичности и цивилизованости.

Адвокатура мора бити независна и ослобођена свих државних стега, и, уз обавезу поштовања моралних кодекса, препуштена слободној конкуренцији која се обезбеђује системом пријаве и коју не би смело угрожавати постојање било каквог професионалног удружења, заснованог на протежирању цеховских интереса и сужавању броја квалификованих лица која се професионално баве адвокатуром. На тржишту адвокатских услуга добри адвокати ће успевати а лоши пропадати.

23. Локална самоуправа

Српски радикали сматрају да је неопходно да се изврши потпуно одвајање државних органа и надлежности од органа локалне самоуправе са циљем да

грађани брже, лакше и јефтиније остварују своје локалне интересе кроз локалну самоуправу коју сам бира, контролише и финансира. Прецизним дефинисањем оквира и врста делатности локалне самоуправе постићи ће се да она преузме само онај круг послова који су неопходни да би грађанин могао да решава своје локалне проблеме које може и треба да финансира. На овај начин ће локална самоуправа постати јефтинија и ефикаснија, док ће држава задржати само контролну функцију.

Српски радикали ће својим посебним маснифестом разрадити сопствену концепцију локалне самоуправе и усвојити политички програм за сваку општину у нашој земљи.

24. Изборни систем

Постојећи изборни систем кроз могућност бирања, начин избора, начин кандидатуре, промене броја изборних јединица, могућност узурпације медија за режимске промоције уз истовремено спречавање адекватног и равноправног излагања програма опозиционих странака и на многе друге начине омогућава режиму да изврши низ малверзација и злоупотреба и тако, мимо воље бирача, задржи власт.

Читаве афере око крађе гласова, злоупотребе изборног закона, узурпације власти у општинама и окрузима у којима су победиле друге странке, спискови са непостојећим бирачима, нестанак читавих пакета изборног материјала и многи други примери злоупотреба, доказ су да се у овом врло важном сегменту друштвеног живота у нашој земљи мора коначно увести ред и демократска правила понашања. Појава многих малих, углавном практично непостојећих странака и странака формираних само за изборну сврху, и то од стране режима, има за циљ збуњивање гласачког тела и дисперзију опозиционих гласова, што, захваљујући садашњем изборном систему, значи преливање тих гласова у квоту партије на власти.

Српска радикална странка је принуђена да уложи огромне напоре на свим изборима да би сачувала и заштитила гласове које јој њени чланови и симпатизери дају и то, не само на гласачком месту, већ и у изборним комисијама. Уместо да троши енергију на промоције својих програма и активности, странка је принуђена да мукотрпно брани освојено и заслужено. Српска радикална странка ће после освајања власти и реорганизације приступити рационалној измени изборног система. Она се залаже за пропорционални изборни систем у коме ће свака политичка партија учествовати у законодавној власти са онолико процената колико поверења добије на изборима. Посебним законским актом биће регулисан начин заказивања избора и заштита изборних резултата при чему ће злоупотребе бити оштро санкционисане.

Заштити слободе избора, заштити права на тајно одлучивање и заштити изборних резултата посветићемо посебну пажњу.

25. Политичке партије

Српска радикална странка се залаже да се политичке партије, које на парламентарним изборима два пута узастопно не освоје цензус, аутоматски бришу из регистра политичких странака.

Српски радикали су за потпуно слободан и аутономан рад политичких партија у српској држави. Политичка утакмица на вишестраначким изборима представља једино мерило народног поверења у одређену политичку партију, а њена снага се огледа искључиво у броју добијених гласова и освојених мандата у скупштини.

Рад политичких партија мора да буде апсолутно слободан, а утицај власти на њихову активност мора бити сведен на најмању могућу меру. Програм политичких партија и њихово деловање на политичком плану израз су воље чланова и симпатизера странке који се у свакој демократској држави морају поштовати и уважавати. Наша држава, мора поштовати права грађана који кроз деловање у политичким партијама артикулишу своје групне политичке интересе и своја демократска начела и вредности.

26. Удружење грађана

Српска радикална странка се залаже за максимално остваривање свих видова организовања грађана осим удруживања у циљу угрожавања суверенитета и територијалног интереса српске државе, као и удруживања у циљу ограничавања, сузбијања и смањења права грађана наше државе (одређене верске секте и др.). Удруживање грађана у удружења и организације које имају за циљ неговање хобија, задовољавање парцијалних и групних потреба својих чланова, подразумевају обезбеђење евентуалних финансијских средстава потребних за живот и рад сваког удружења и организације, од стране грађана удружених у то удружење. Држава према тим удружењима не може имати финансијских обавеза.

Циљ оваквог односа Српске радикалне странке према слободном удруживању грађана је превасходно усмерен на одвајање оваквих удруживања парцијалних интереса од глобалних интереса грађана, као и престанак финансирања од стране државе разних удружења која су у основи политичког карактера и чији је једини разлог постојања да у одређеном политичком тренутку одиграју улогу помоћника режима.

27. Синдикално организовање

Очигледно је да данас, а и касније када трансформација буде завршена и цела привреда приватизована, синдикалне организације морају да претрпе корените промене у свом организовању. Таквој привреди, односно запосленима у таквој привреди, биће потребни јаки, политички и финансијски независни синдикати који могу одговорати потребама заштите права запослених.

Неспособност традиционално организованих синдиката је евидентна и већ сада треба отклањати основне узроке немоћи синдиката и радити на повећању њихове акционе способности. Свим облицима синдикалног организовања треба поставити јасан захтев да се трансформишу и хитно почну са ажурним ангажовањем и вршењем функције синдикалног карактера, првенствено основне заштитне функције, уз истовремено остваривање, образовне и информативне.

Садашња ситуација у којој су синдикати, као уосталом и сви сегменти јавног деловања, отуђени од медија и у подређеном положају према послодавцу и држави, не погодује јачању синдиката и њиховог утицаја, тим пре што ни радник нема поверења да ће синдикат одбранили његове интересе. Синдикати морају стећи углед и чланство, јер без тога нема успешног организовања и деловања.

Синдикати морају бити потпуно ослобођени страначког утицаја и из разлога који подразумевају партнерство са свим странкама и покретима у циљу заштите интереса и права грађана, а никако поданички однос у који неке политичке странке већ увлаче поједине синдикате.

28. Држављанство српских избеглица

Српска радикална странка се енергично залаже да се свим лицима српске националности која су избегла из окупираних делова Републике Српске и Републике Српске Крајине, односно из Словеније, Хрватске или Муслиманско-хрватске федерације, одмах призна држављанство Србије. То је и основни начин њиховог интегрисања у нову друштвену средину.

29. Брига о српским исељеницима

Постоји неколико разлога који су деценијама утицали да један део српског народа напусти српске просторе и оде у иностранство. Један део Срба одлази притиснут економским разлозима и расејање народа из овог мотива перманентно траје током целог двадесетог века, са већим или мањим интензитетом у појединим временским интервалима, у зависности од прилика у земљи. Други велики разлог масовног исељења Срба је искључиво политичке природе и односи се на последњих педесет година овог века.

Комунистички режим, паралелно са успоставом власти, почео је страховит прогон свих слободномислећих и материјално добростојећих Срба, проглашавајући их непријатељима народа и државе, отимајући им сва материјална добра. Често су се овакви прогони завршавали и ликвидацијама, а Србија је пуна необележених гробова и масовних гробница. Сви они којима је успело да се извуку из канџи комунистичких џелата бежали су преко границе и уточиште и хлеб за породицу и себе налазили широм света, од Канаде до Аустралије. Највећи део официрског кора који је рат провео у логорима Немачке такође је одбио да се врати у земљу под комунистички јарам и остао је на Западу. Један део четничких формација такође је успео пред крај рата да изађе из земље и уточиште потражи далеко од родне груде.

Однос власти према овим Србима је увек био непријатељски, а према њима су предузимане најригорозније мере забране повратка, одузимања држављанства, па чак прогона и убијања у иностранству.

Ипак, и поред страховитог притиска и експлоатације од стране режима тих земаља и невиђене сатанизације и прогона одавде, ти Срби су опстали, а захваљујући сналажљивости, радној способности и односу према раду, постигли запажене резултате и учврстили свој економски и политички статус. Данас су то уважени грађани развијених земаља, налазе се и у самом политичком, научном и

пословном врху држава у које су отишли. Њихова имена се изговарају уз пуно уважавање и поштовање.

Настављајући негативан однос претходника и учитеља, и данашњи режим у нашој земљи се са истим степеном нетолеранције, па чак и мржње, односи према Србима из дијаспоре, првенствено због тога што је свестан да су га ови Срби прозрели много пре Срба у земљи и схватили да се под променом у Отаџбини подразумевала само промена личности а не и политике, а да су ови као и они претходни комунисти. Јасно им је да се прави Срби и заштитници српских интереса налазе у другим странкама - у странкама националне опције, првенствено Српској радикалној странци. Српска радикална странка, с друге стране, од самог свог оснивања гаји изузетно добре и коректне односе са Србима из дијаспоре, перманентно их обавештавајући о својим акцијама, о својим актима и документима, о стању у земљи, о ситуацији на ратом захваћеним српским просторима и о развоју догађаја, уопште.

Сарадња српских радикала са српским клубовима и удружењима широм света је континуирана и свеобухватна.

Поред огромне носталгије која мучи све исељене Србе и бриге за сународнике у подручјима захваћеним ратом, они су врло забринуте због националне катастрофе и антисрпске политике режима и очекују коначно освешћење српског народа и промену власти, а самим тим и долазак на кормило српске државе оних који ће и државу и односе према свим српским тековинама поставити на право место.

Држава треба да преузме све кораке да промени однос према овом делу Српства. Мора се посветити пажња организовању српских националних клубова и помоћи Србима у расејању и омогућити повратак у земљу свим Србима који то желе. Онима који због пословних или породичних веза остају у страним земљама духовно ћемо приближити Отаџбину кроз све врсте манифестација и комуникација које је могуће и нужно организовати. На међудржавном нивоу, у сарадњи са земљама у којима Срби живе, утицати на максимално побољшање статуса тих људи.

С обзиром да је велики део тих припадника српске популације стекао углед и име у привредном свету, треба им предложити да дођу и помогну развоју наше земље и националне привреде. Свим Србима из расејања који би у земљу унели и пласирали капитал у привреду, било куповином акција и система, откупом читавих предузећа или финансирањем инвестиционих пројеката и изградњом фабрика, законом ћемо заштитити капитал од бирократске самовоље, а пореским и другим олакшицама омогућити инвестирање и стимулисати њихов повратак из света. Њихов досадашњи живот у земљама Запада, њихове везе и познанства са врхунским привредним моћницима и политичким естаблишментом, гаранција су изласка Србије у свет.

30. Полиција

Једна од најгорих варијанти организовања рада полиције је њено везивање за идеолошку и политичку основу режима. У вишестраначким системима у којима,

поред партије на власти, делују и друге политичке партије чији се политички и идеолошки програми у већој или мањој мери разликују од програма владајуће, такав однос према полицији је недозвољив из више разлога, а пре свега због могућности злоупотребе полиције од стране режима у циљу ограничавања, сузбијања или чак гушења политичких и других права и слобода човека и грађанина. Што су режим и партија на власти склонији апсолутизму, то је и могућност злоупотребе већа.

Управо тај процес у нашој земљи поприма застрашујуће размере. Енормно повећање броја запослених у органима унутрашњих послова није превентивно деловало нити смањило број криминалних радњи и афера. Напротив. Уместо да штити слободу, права и имовину грађана, идеологизована и исполитизована полиција, какву сада имамо, све више се претвара у чувара режима и заштитника идеологије и водећих личности партије на власти.

Криминалитет који се увукао у све поре власти, уместо да буде спречен у самом старту, бива заташкан и сакриван, а криминалци из редова режимског врха се не гоне. Такав однос режима према полицији и полиције према режиму, властитим пословима и грађанима, више се не може толерисати. Српска радикална странка максимално ће се залагати да искључива намена полиције буде заштита унутрашње безбедности српске државе, личних, правних, имовинских политичких, верских и других права и слобода грађана, утврђеним уставом и законима и заштита уставног поретка у свим условима на целом подручју државне територије.

Српска радикална странка ће се залагати да се делатност полиције заснива на високом професионализму, дезидеологизацији и деполитизацији. Као интегрални део система државне власти, а у оквиру ње и интегрални део система безбедности државе, она мора штитити уставом загарантована права и слободу грађана и уставом утврђени поредак од свих облика угрожавања, унутрашњих и спољних опасности, у свим кризним ситуацијама.

Употреба снага и органа полиције је осетљиво питање и свако њихово непромишљено и самовољно ангажовање може имати непожељне и штетне последице политичке и социјалне природе. Исто тако, неизвршавање прописаних обавеза из њихове надлежности и делокруга рада, као и злоупотреба надлежности и овлашћења може довести до угрожавања уставности и законитости земље. Српска радикална странка инсистира да полиција не може ни једног тренутка да постане инструмент странке на власти, него своју улогу и задатке мора извршавати искључиво у оквиру законом предвиђених надлежности, делокруга рада, права и овлашћења.

Својом савременом организацијом, оспособљеношћу и опремљеношћу, полиција треба првенствено да делује превентивно. Репресивно ангажовање полиције мора да буде примерено тежини ситуације и околностима угрожавања уставног поретка, живота и здравља људи и њихове имовине. Да би стручно и ефикасно обавиле задатке које су јој прописани законом - полиција ће бити организована и оспособљена да целовито и систематски прати појаве из њене надлежности, да их процењује, предвиђа даљи развој и с тим у вези планира сопствене мере, средства, одговарајући систем рада, сврсисходну организацију послова, кадровску

оспособљеност и међусобну хоризонталну и вертикалну повезаност свих делова полицијског система државе, полазећи од уставног начела недељивости безбедности и државних интереса нације.

Контролу и надзор над радом свих органа полиције треба да врше одговарајући одбори и посебне комисије Народне скупштине. Све полицијске обавештајне и контраобавештајне државне институције интегрисаћемо у јединствен систем безбедности са основном улогом да обезбеди нормално функционисање система државне власти, привреде и друштвених делатности у складу са законском регулативом.

Улога и задаци полиције морају да буду прописани законом, како би се обезбедила права и слободе грађана од свих облика самовољног полицијског угрожавања и постигло да изван законом утврђених задатака ни једна државна институција нема право да тражи и нареди употребу полицијских снага.

31. Војска

Српска радикална странка се залаже за установљење војске као строго професионалне службе, што онемогућава њену зависност од било које политичке партије и уједно спречава да активни официри и подофицири буду страначки организовани или ангажовани.

Камен темељац сваке државе представља њена војна моћ и способност да се од агресора одбрани. Управо због тога у свим земљама света за наоружавање и опремање националних армија издвајају се огромна средства, а старешински кадар се уз посебан третман и тренажу припрема за будуће задатке и обавезе. Све државе које нису одбрани посвећивале довољно пажње бивале су у тренуцима напада на њихову територију неспособне да се одбране и врло лако бивале поражене и поробљаване. Једна од најбитнијих компоненти одбране, поред опремљености је и неговање и развој патриотских осећања код припадника војске и народа у целини. Историја српског народа пуна је примера патриотске пожртвованости и личног жртвовања у одбрани Српства. Распад Југославије и Југословенске народне армије до краја је разоткрило и разголотило неколико основних симптома и предуслова који су довели до распада као крајње последице.

Тек после распада ЈНА и формирања националних војски, до изражаја долази професионализам и морална свест дела српског официрског кадра, углавном пуковника, мајора и нижих чиновна. Из овога произилазе следећи закључци: способан српски официрски кадар је намерно кочен у напредовању, спутаван и гуран на периферне дужности; на кључна места су постављани официри других националности или српски официри ограничених стручних способности, па према томе и врло склони полтронској послушности и удвориштву.

У овом рату је у одбрани Српства и заштити српских националних интереса учествовао и огроман број добровољаца који су у одређеним ситуацијама чинили праве витешке подвиге. Корени добровољства у српском народу досежу далеко у српску историју, а данашњи добровољци само су наставак хајдучко-ускочко-комитско-четничких формација, те се као такви морају узети као битна компонента у организовању нове српске војске.

Војска мора да буде оспособљена да успешно изврши све задатке који се пред њу поставе, као и за успешно вођење борбених дејстава и осталих пратећих активности у свим условима рата, оружане борбе, простора и времена. То подразумева јединствену концепцију и доктрину рата као својеврсне замисли програма делања српске државе; јединствену стратегију као општи план реализације доктринарног програма; формирање прикладног старешинског кадра оспособљеног за савремена борбена дејства и остале пратеће активности у рату са регуларном војском и герилском ратовању; формирање одговарајуће српске добровољачке организације у саставу војске; опремање војске одговарајућим средствима; формирање адекватног војношколског и војностручног система образовања и усавршавања; успостављање и коришћење свих неопходних пратећих ресурса; развој војних наука и, посебно, израду и усвајање адекватне и победоносне војне доктрине.

Војска и све одговорне државне институције ради одбране Српства и заштите грађана морају непрекидно превентивно деловати, укључујући ангажовање свих развијених система информисања, узбуњивања, заштите, збрињавања итд., те специјализованих снага за евакуацију људства, средстава и добара, уз обезбеђивање снабдевања у градовима, насељима итд. То подразумева прецизно израђен и ваљано усвојен програм заштите и припреме становништва за делање у случају оружане агресије, оружане побуне, природних и технолошких несрећа.

Морају се предузимати успешније активности за сузбијање деловања страних обавештајних и осталих служби на српским територијама и за обуздавање негативног деловања разних мисија, делегација и појединаца из иностранства. Ова област се мора посебно уредити и систематски пратити.

Ради заштите грађана мора се континуирано водити акција за елиминисање свих облика паравојних организација.

32. Право на живот

Српска радикална странка је уверена да право на живот представља основно и најочигледније право човека. Живот човека је неприкосновен и нико не сме бити намерно лишен живота, а свачије право на живот биће заштићено законом. У вези са овим у последњих неколико година воде се и оштре полемике о томе да ли држава има право да за нека кривична дела пропише смртну казну.

Чак и када је изречена због извршења најтежих кривичних дела, смртна казна је неправична јер право претвара у своју супротност. Уместо да спречава злочин, смртна казна представља злочин који држава врши према појединцу. Ова казна је непоправљива, а када је изречена и извршена не постоји никаква могућност да се она опозове. Да не помињемо да могућност да изречена смртна казна може бити резултат судске заблуде. Постојањем смртне казне не постижу се циљеви специјалне и генералне превенције у оквиру мера криминалне политике, јер досадашње искуство показује да ова казна није превентивно деловала на учиниоце кривичних дела и да, с друге стране, укидање смртне казне у неким кривичним законодавствима није имало за последицу пораст оних кривичних дела за које је она била прописана. Смртна казна је, такође, неспојива са идејом поправљања учиниоца кривичних дела, а посебно неспојива са ресоцијализацијом

осуђених, коју савремено кривично право прихвата као један од основних циљева казне као врсте кривичне санкције. На крају, у једном цивилизованом и хуманистичком друштву за чије се постојање залажу српски радикали, не би требало да има места за једну такву бруталну меру као што је смртна казна.

Српска радикална странка сматра да обавезе државе у погледу заштите права на живот треба да буду одређеније и посебно наглашене. "Неприкосновеност" живота без прецизније одреднице којом би се држава обавезала да штити животе грађана, као и тачно предвиђених случајева "апсолутно неопходне" примене силе, под велики је знаком питања.

Имајући у виду претходно изнесене ставове, Српска радикална странка је и против било ког облика еутаназије, а тиме прокламовано "право на живот" добија право значење и апсолутни смисао.

33. Слобода и безбедност личности

За српске радикале слобода представља основну људску вредност и главно својство људске егзистенције, али и претпоставку и предмет сваког правног поретка. Слобода је претпоставка права утолико што су правна регулација и правни прописи, баш као и сви остали облици друштвене контроле, могући само према човеку као релативно аутономном бићу: да би се, наиме, од некога захтевало одређено понашање мора постојати могућност другачијег, па и супротног понашања. Са друге стране, слобода сваког појединца је истовремено и ограничена и заштићена у правном поретку. Политичка и правна историја прожете су борбом појединаца, свих врста друштвених група и читавих народа за признавање и правну заштиту њихових слобода.

Српска радикална странка сматра да је слобода човека неприкосновена. Уверени смо да слобода човека мора бити уставноправна категорија и заштићена највишим правним актом као основна и превасходна људска вредност. Право на слободу и безбедност личности било би заштићено следећим одредбама:

1. Свако има право на личну слободу и безбедност. Ником се неће одузети слобода, сем у следећим случајевима у складу са поступком предвиђеним законом: у случају законитог лишења слободе после осуде надлежног суда, у случају законитог хапшења или лишења слободе због неповиновања законском налогу суда, или ради обезбеђивања испуњења обавезе прописане законом, у случају законитог хапшења или лишења слободе ради привођења лица пред надлежну судску власт због основане сумње да је извршило кривично дело, у случају лишења слободе малолетног лица, на основу законите одлуке о васпитном надзору или ради привођења пред орган надлежан по закону, у случају превентивног изоловања у карантин ради спречавања заразних болести, спречавање друштвено поремећених лица да угрожавају околину или уживалаца дроге у тежим облицима асоцијалног понашања.

2. Свако ухапшено лице биће одмах, на језику који разуме, обавештено о разлозима за његово хапшење и могућност оптужби против њега.

3. Свако лице ухапшено или лишено слободе одмах ће бити изведено пред суд и имаће право да му се суди у разумном року, или да буде пуштено на слободу до суђења. Пуштање на слободу може се условити јемствима да ће се лице одазвати позиву на суђење.

4. Свако лице коме је хапшењем или притварањем одузета слобода има право да покрене поступак у коме ће суд хитно испитати законитост лишења слободе и наложити пуштање на слободу у случају да је лишавање слободе било незаконито.

Ограничавање лишења слободе на таксативно набројане случајеве спречава све злоупотребе и различита тумачена при хапшењу грађана.

Основни и минимални облик у коме се испољава неприкосновеност слободе човека састоји се у друштвеном признању и заштити телесног и моралног интегритета људске личности. Тиме ово право потврђује и превазилази, односно допуњује право на живот.

34. Право на поштовање приватног и породичног живота

Поштовање права на приватан и породични живот, неповредивост дома и преписке - основна су људска права која се најчешће називају право на приватност, а којима се човеку обезбеђује друштвени и морални интегритет личности..

35. Слобода кретања и настањивања

Слобода кретања и настањивања представља право грађана да слободно путују у оквирима државног подручја и настањују се где желе, а српски радикали сматрају да та слобода мора бити гарантована највишим правним актима који би сваку повреду тога права строго санкционисали. Слобода кретања, ипак, није апсолутна и може се ограничити ради вођења кривичног поступка, у циљу спречавања ширења заразних болести и у интересу одбране државе.

36. Слобода мисли и савести

Слобода мисли, савести и вероисповести су изведене из корпуса основних личних права и слобода сваког човека, а Српска радикална странка се залаже за њихово пуно поштовање и апсолутну правну и фактичку заштиту. Слобода мисли је недодирљива и неприкосновена. Она представља негирање организованог и наметнутог идејног и моралног инквизиторства, туторства и командовања у односу на мисао и личност човека, те нико за изражену мисао не би смео бити позван на одговорност, нити мисао као таква може бити основ за ма какву инкриминацију. Слобода мисли се, уз право на живот, забрану тортуре, право на законит и правичан поступак, право на слободу и личну безбедност или слободу вероисповести може сврстати у класична грађанска права односно прву генерацију људских права за чије се поштовање залажу српски радикали, а та права и слободе ни у случају јавне опасности не могу и не смеју бити деградирана. Код слободе мисли и савести ради се о унутрашњим духовним процесима који, без

обзира на то какав им је садржај, не могу изазвати никакве спољне последице пре него што се не екстернализују.

Слобода мисли и савести представљају право грађана да слободно мисле и изаберу свој поглед на свет. Суштина слободне савести представља слободно опредељење човека и она значи слободу човека да усвоји, прихвати и заступа филозофске, политичке, идејне и моралне и друге погледе и ставове без икаквог спољног и механичког наметања туђег и страног мишљења. Слобода мисли и савести се манфестују коришћењем осталих права и слобода грађана (слободе научног и уметничког стваралаштва итд.), али поменуте слободе представљају и претпоставку за уживање многих других слобода и права..

37. Слобода вероисповести

Слобода вероисповести или слободно исповедање своје вере је једно од првих људских права за чије су поштовање готово сви народи и државе били заинтересовани. После вишевековних ратовања и погрома, дошло је до уверења да је одређени степен верске толеранције једина алтернатива бескрајним сукобима. Српска радикална странка сматра да право грађана да слободно исповедају своје религијско веровање, односно не исповедају никакво религијско убеђење, мора бити обезбеђено највишим правним нормама у нашој земљи. Такође, без обзира на вероисповест, сви грађани морају бити једнаки у правима и дужностима. Сваки грађанин може и има право и могућност да припада било којој верској заједници или не припада ни једној од њих. Нико не може и не сме бити принуђен да постане члан неке верске заједнице, да остане члан заједнице или да из ње иступи. Грађани су слободни у учествовању у верским обредима и другим испољавањима верских осећања. Припадност некој верској заједници, учествовање у вршењу верских обреда или испољавање верских осећања, не смеју имати за последицу ограничења права која грађанима припадају по уставу и закону. Са друге стране, припадност некој верској заједници или исповедање неке вере не ослобађа никога од општих грађанских дужности, које грађани морају вршити на основу закона и других правних прописа.

Међутим, наведене слободе и права често остају празне декларације уколико друштвено-економски услови и цела друштвена клима у којим се посредно или непосредно врши притисак на свест грађана, не пружају услове за њихово реално остваривање. Српска радикална странка ће учинити све да уживање поменутих права и слобода постану стварна тековина свих грађана наше земље, а никако само празне гаранције и мртво слово на папиру.

38. Слобода штампе

Слобода штампе представља назив за слободу изражавања мишљења и информисања. Српска радикална странка, као партија изразито демократског карактера, залаже се за признавање права на слободу штампе, као једне од основних политичких слобода. Слобода штампе састоји се у праву да се било шта објављује без претходног прегледа и контроле. Разуме се, слобода штампе је тесно повезана са другим личним и политичким правима и слободама, као што су

слобода савести и вероисповести, наставе, комуницирања, удруживања и окупљања.

Правно-политичке импликације слободе штампе искључују интервенцију власти у тој области јер не признају да само она изражава општи интерес, већ да је у опште интересу и контролисати и критиковати власт, па третирају штампу као аутономан друштвени чинилац.

Српска радикална странка сматра да су слобода мишљења и информисања неопходан услов брзог напретка људског друштва и предуслов функционисања демократије и развоја личности. Снага чија је превласт у друштву и држави заснована на тоталитаризму и грубој сили, систематски гуши слободу штампе, па тако наша земља представља класичан и очигледан пример гушења ове политичке слободе. Потпуна контрола над свим видовима информисања и цензура која се над њима спроводи на најбољи начин одсликавају антицивизацијску природу владајућег режима.

Српска радикална странка сматра да слобода штампе мора бити загарантована, осим у случајевима подстицања на вршење кривичних дела. Такође се залажемо за потпуно слободну размену информација и уношење иностраних штампаних ствари у нашу земљу.

Осим правног ограничавања слободе штампе веома су значајни и други облици којима се успоставља контрола над штампом од стране политичких и економских монопола и којима се намеће аутоцензура уредника и новинара, или се сложеном и дугом процедуром добијања разних дозвола отежава или онемогућава појављивање неподобних публикација. Српска радикална странка ће учинити све да слобода штампе буде апсолутно загарантована, а да формално-правне одредбе добијају стварну заштиту у свакодневном животу.

39. Право на слободу мирног окупљања и удруживања

Право на слободу мирног окупљања у најразличитије законом дозвољене сврхе представља једно од основних политичких права, које грађанима омогућује да јавно, заједно са својим истомишљеницима, изражавају своја убеђења и ставове о разним политичким и другим друштвеним питањима. Слобода удруживања представља још једно од класичних права грађана. Коришћењем ове слободе грађани стичу могућност да са својим истомишљеницима остварују најразличитије заједничке интересе. При томе, посебан значај има удруживање у политичке сврхе, у виду политичких странака.

Оба ова права су начелно призната у већини земаља, али се она практично у многим од њих ограничавају на разне начине. Наша земља представља један од најбољих примера државе у којој су слободе и права човека и грађанина формално проглашене, али у пракси су најчешће гушене од стране режима који их је прокламовао. Не треба посебно говорити о полувековном једноумљу, забрани другачије мисли, а камоли удруживању супротног сврси повећања угледа Комунистичке партије, а потом и Савеза комуниста.

Српска радикална странка се залаже не само за формално прокламовање права на слободу мирног окупљања и слободу удруживања, већ за њихово стварно поштовање и примену. У том смислу, а у складу са међународноправним стандардима и нормама, Српска радикална странка сматра да би право на слободу мирног окупљања и удруживање требало да буде регулисано тако да свако има право на слободу мирног окупљања и слободу удруживања са другима, укључујући право на образовање политичких странака, синдиката и приступање синдикатима ради заштите својих интереса. На уживање ових права не смеју се поставити никаква ограничења, осим оних која су неопходна у демократском друштву у интересу националне безбедности и јавне сигурности, ради спречавања нереда и криминала, ради заштите здравља, или ради заштите права и слободе других.

Насупрот томе, садашње правне норме предвиђају да се слобода збора и другог окупљања грађана може ограничити одлуком надлежног органа “ради спречавања ометања јавног саобраћаја”. Између осталог, ова одредба допринела је и да се у нашој земљи донесу прописи којима се предвиђају чак и места на којима се може зборовати.

На овај начин фактички се злоупотребљава установа дозвољених ограничења ове слободе, јер се окупљање најчешће и одвија у градској средини, да би за њих неко и сазнао и тако се извршио притисак на органе власти да предузму одговарајуће мере у некој области. Ако би се она могла забранити зато што се омета саобраћај, то би значило да се фактички ниједне демонстрације или протести не могу одржати у урбаним срединама него само на местима где се никакав саобраћај не одвија, што ће рећи далеко од очију било какве јавности. Међутим, Српска радикална странка сматра да се стварна слобода мирног окупљања не може свести на пуку обавезу државе да се не меша, већ држава мора да обезбеди учесницима да демонстрирају без страха од физичког насиља својих противника. Слобода мирног окупљања и слобода удруживања морају бити гарантовани уставом као највишим правним актом једне земље, а српски радикали ће обезбедити пуно признање таквих одредби.

40. Право својине

Српска радикална странка сматра да право својине и посебно приоритет права приватне својине, које се по класичним индивидуално-либералистичким концепцијама природног става сматра једним од најтемељнијих аутономних права, али и нужном претпоставком за остварење осталих права и слобода, мора бити загарантовано највишим правним актима у нашој земљи. Право на својину, нарочито приватну, не сме бити ограничавано никаквим правним прописима.

Српска радикална странка се залаже за потпуну и апсолутну заштиту имаоца права својине, посебно приватне. Приватна својина мора бити поштована као „свето право”, а уставом и законским прописима заштићена као темељни основ нашег система. Српски радикали би загарантовали право заштите и одбране приватног поседа и својине знатно ширим правним одредбама него што је то случај у позитивно-правном систему. Одбрана приватне својине била би дозвољена и применом самопомоћи.

41. Право наслеђивања

Свако арбитражно одлучивање о праву наслеђивања мора у потпуности бити искључено.

Право наслеђивања мора бити регулисано највишим државним нормама, а Српска радикална странка би на најбољи начин умела да заштити тако прокламоване правне принципе.

42. Право на рад

Српска радикална странка се залаже да право на рад, као једно од основних права човека и као битна гаранција економске и социјалне сигурности грађана наше земље, буде загарантовано највишим правним актима. По својој садржини право на рад, пре свега, обухвата слободу рада, тј. право појединца, грађанина, да слободно, према својим умним и физичким способностима бира своје занимање и запослење, односно да слободно одлучује о својој професији. Сваком грађанину, под истим условима који важе за све, морају бити доступни сви облици делатности и функције у друштву, што значи да се ни законом ни било којим другим подзаконским актом не смеју утврђивати различити услови за поједине категорије грађана.

Право на рад обухвата и право грађанина на услове рада који обезбеђује његов физички и морални интегритет и сигурност. Овим правом заштићује се интегритет човека као људског бића, који обухвата јединство његових биолошких, психичких и социјалних компоненти, које омогућавају да се човек развије и испољи као личност у успостављању и остваривању веза и односа у вршењу радне активности.

43. Право на образовање

Право на образовање представља право грађана да стичу образовање, почев од основног до највишег, и на тај начин обезбеде пуни развој своје личности, али и доприносе подизању општег нивоа државне заједнице којој припадају. Српска радикална странка би право на образовање загарантовала уставним нормама, по којима би грађани имали право и могућност да, под једнаким условима утврђеним законом, стичу знања и стручну спрему на свим нивоима образовања, у свим врстама школа и другим установама за образовање. Основно и средње школовање било би бесплатно за све ученике, а само основно школовање у трајању од осам година било би обавезно. Државни универзитет би свима био доступан под једнаким условима, с тим што би према извршеној позитивној селекцији, најбољи студенти (са просеком изнад 8,50) били ослобођени плаћања трошкова свог школовања. На овај начин, поштујући равноправност грађана, подстичу се рад и квалитет појединаца који је и из материјалних разлога заинтересован за пружање најбољих резултата.

44. Право на законит судски поступак

Српска радикална странка сматра да једнакост свих грађана пред законом подразумева правну једнакост свих људи у коришћењу слобода и права, као и

регулисању обавеза у држави и према држави, једнакост свих грађана пред судовима, као и пред управним органима и властима, мора бити највиши принцип уставноправног поретка наше земље. У разним судским поступцима, сви законски и други прописи морају се на исти начин примењивати на све грађане, без изузетка. У складу с тим, право на законит и правичан судски поступак, а у тим оквирима и право на одбрану, право на тужбу и жалбу, презумпација невиности, биле би категорије заштићене највишим актом наше земље. Разуме се, поштовање принципа независности и непристрасности судства представља основни предуслов за постојање и примену поменутих права и слобода сваког грађанина.

Српска радикална странка ће учинити све да право на законит и правичан судски поступа буде заштићено, не само формалноправним одредбама, већ и фактичким односом према свим грађанима.

45. Забрана дискриминације

Дискриминација данас представља појам који има специфично значење неједнаког поступања у односу на лица међу којима постоје расне, националне, верске, полне или класно-сталешке разлике. Тако постоји расна, верска или национална дискриминација. Дискриминација може бити правна, или чисто друштвена. Данас је правна дискриминација доста ретка, али је зато још увек честа фактичка друштвена дискриминација која се врши не само у оној области која није правно регулисана него и у оној која је регулисана, па често и противна правним прописима. Забрана сваке дискриминације постала је принцип међународног права и основно начело сваког савременог правног поретка. У складу с тим, Српска радикална странка, уживање права и слободе омогућиће без дискриминације по било ком основу, као што су пол, раса, боја коже, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, национално или социјално порекло, припадање некој националној мањини, имовно стање, права стечена рођењем чиме би била обезбеђена потпуна равноправност свих грађана наше земље.

46. Право странаца

Општа права су она права која су у подједнакој мери доступна странцима као и домаћим држављанима.

47. Право националних мањина

Српска радикална странка сматра да питање националних мањина и заштита њихових права и слобода представља један од показатеља стварног поштовања принципа равноправности и једнакости грађана, али и значајан показатељ степена развијености демократских односа у једној држави. Мањине представљају групе становника једне државе које се од бројно преовлађујућих група разликују извесним обележјима као што су верска, етничка, језичка и које та обележја желе да сачувају. Имајући у виду да права мањине, као колективитета, нису ништа друго него саставни део комплекса људских права, Српска радикална странка сматра да и она, као и индивидуална права сваког појединца, морају бити заштићена у складу са највишим демократским стандардима. Сматрамо да је и

правно и правично, и на крају крајева, разумно да се лицима међусобно повезаним, а која се по неком показатељу (вера, нација, етницитет) разликују од већине становништва, обезбеди право на очување те своје посебности.

У нашој земљи питање заштите права националних мањина је посебно актуелно. На жалост, захваљујући комунистичком систему и једнопартијској тоталитарној држави, у претходних 50 година представници већинског народа били су угрожени, а припадници националних мањина повлашћени и привилеговани, посебно они који су учествовали у власти или јој били блиски по рођачкој и клановској линији. Српска радикална странка, као странка изразите демократске оријентације, учиниће све да права националних мањина буду загарантована највишим правним актима као и прокламовано право да посебност добије и реалну заштиту.

Најпре, припадници мањина не могу и не смеју бити лишени права на сопствени културни живот, слободну употребу матерњег језика и писма, што обухвата и право на школовање и образовање, као и право на објективно и непристрасно информисање. У складу с тим, а поштујући принцип приватне иницијативе дозволили бисмо потпуно слободну изградњу школа, универзитета и информативних кућа за припаднике националних мањина, али средства не би била обезбеђивана из државне касе, већ би сами, према могућностима, морали да приступе изградњи, оснивању и отварању поменутих институција.

Српска радикална странка признаје право представницима да, уколико су изабрани, буду заступљени у државним органима и органима локалне самоуправе.

48. Принципи међународних односа

При конципирању спољне политике влада српских радикала ће се држати основних цивилизацијских принципа међународних односа, међу којима су најважнији принцип мирољубиве коегзистенције и активне сарадње равноправних држава и народа, поштовање националне суверености, немешања у унутрашње послове других држава осим у случају заштите индивидуалних људских слобода и грађанских права, решавања међународних спорова мирним путем, као и принцип одбацавања употребе силе или претње силом у међународним односима. Развијаћемо традиционалне пријатељске односе са народима и државама који су нам у најтежим историјским тренуцима помагали и са нама се у невољи солидарисали. Примењиваћемо принцип реципроцитета као стабилан и праведан начин уређивања односа са другим државама.

49. Дипломатија

Српска радикална странка сматра да се реорганизацијом министарства иностраних послова, као ресора надлежног и одговорног за дипломатске односе, послове и особље, може постићи значајан напредак у комуникацији са међународним организацијама и другим државама. Наиме, дипломатски представници који имају генералну функцију заступања своје државе и преговарању у циљу регулисања појединих питања из области међународних односа не смеју бити ислужени политички функционери који ће без мотива и

реалне политичке одговорности обављати послове мимо државних интереса. Српски радикали ће учинити све да кадровска структура дипломатских представника наше земље у многоне промени тако што ће места дипломатских и конзуларних представника добити млади високообразовни стручни и одговорни људи који ће умети да штите интересе своје државе и својих грађана у земљи пријема. Њихов основни задатак би био да настоје постићи што бољу позицију наше земље у преговорима у циљу регулисања појединих питања из области међународних односа, као и да пажљиво прате све што се догађа у држави у којој су акредитовани да своју владу обавештавају о ономе што може бити од интереса за нашу земљу.

Однос према страним дипломатским представницима у нашој земљи би био установљен у складу са међународноправно признатим нормама и стандардима, али по принципу реципроцитета, тј. у складу са третманом који стране земље или међународне институције одреде према дипломатским представницима наше земље.

50. Однос према међународним организацијама

Међународне организације представљају формално институционализоване облике међународних односа заснованих на добровољној основи. Чланови међународних организација су државе, као суверене политичке јединке, чија воља и интерес представљају једини релевантни чинилац при приступању и учествовању у раду неке од међународних организација. У складу с тим, Српска радикална странка ће настојати да наша земља буде члан оних међународних организација која ће поштовати њену суверену вољу, њене интересе као и принцип немешања у унутрашње ствари и послове сваке државе. Наша земља нема разлога за приступање појединим међународним организацијама које служе за спровођење политичке воље једне или групе држава, а на штету преосталих чланова такве организације. Ако тај вишеструки уговор који представља конститутивни инструмент организације неће утврдити заједничке већ партикуларне циљеве и припремити акције са којима сви потписници неће бити сагласни, наша земља нема интереса да учествује у раду тих организација. Најбољи пример за то представљају многобројне организације чији је члан била наша земља, а које су безмало сву своју делатност усмериле на понижавање српског народа и државе, тако да је чланство у таквим организацијама и прихватање и спровођење њихових одлука постало потпуно бесмислено. Међутим, српски радикали се залажу да наша земља учествује и приступа оним међународним организацијама чији ће основ деловања бити сарадња, солидарност, а никако притисци, уцене и сила.

Међународне организације које нису и не смеју бити супститут државе него тела преко којих се остварују заједнички и општи циљеви више држава чланица. Српска радикална странка сматра да би наша земља требало да приступи бројним међународним специјализованим агенцијама које се установљавају међународним споразумом, а сnose одговорност у оквиру привредних, културних, васпитних и других сродних питања. Такође, српским радикалима су пожељни сви видови регионалног организовања којима би превасходни циљ био унапређење политичких односа и развијање солидарности између сродних држава и народа и економски просперитет свих њених чланица.

Српски радикали би пристали да наша држава склапа и војно-политичке савезе са свим земљама које имају разумевања за српске националне интересе, као и наше државне тежње у целини, под условима којима би се гарантовала суверена воља свих држава чланица. Могућа сарадња и савези са другим државама биће усмерени искључиво на заштиту заједничких интереса, а никако против интереса других држава које не припадају таквом савезу.

III Економски програм

51. Либерална тржишна привреда

Полазну претпоставку развоја друштва у програму Српске радикалне странке представља концепт либералне тржишне привреде.

Слободним уговарањем услова размене постиже се на тржишту максималан положај свих учесника у размени, а цена добара и услуга формирају се по неспутаном деловању економских закона понуде и потражње. У том случају, било каква интервенција јавне власти у сфери образовања цена је принудног карактера и нерегуларна. Интервенционизам државе и њен утицај своди се на дефинисање нивоа цена преко пореског механизма, система царинске заштите и стварања услова за улагања у областима дефинисаним политиком као приоритети.

Либерална тржишна привреда, са приватном својином као основним полазиштем, треба да оствари следеће циљеве: повећање економске ефикасности, ревитализацију тржишног механизма; смањивање улоге и расхода непрофитабилне и неефикасне државе; одређивање титулара својине; повећање индивидуалне слободе и демократије и сл.

Недефинисани власнички односи и изостанак приватног власништва и тржишно рационалне политике створили су нефикасну привреду и дугогодишњу кризу у развоју. Зато приватизација мора да реши бројне проблеме: недостатак правне државе, посебно непоштовање основних закона и пословних односа, неефикасну и нестабилну монетарну политику, слаб и неефикасан банкарски систем, нестимулативан и неконзистентан фискални систем, неподешен монетарно-кредитни систем, недостатак капитала и штедње за развој, високу кредитну и другу задуженост предузећа, недостатак пословног морала и свих облигационих односа, потпуно неразвијено тржиште капитала и хартија од вредности, привредни систем неприлагођен производно-предузетничком сектору и др.

52. Приватизација

Приватизација, по схватању српских радикала, има за основни циљ дефинисање власничких права и увођење тржишног система заснованог на конкуренцији која форсира општу ефикасност. Повећање економске ефикасности, бржи излазак из кризе или спречавање уласка у кризу подразумевају се сами по себи. У развијеним привредама данас се одвијају одређени процеси који доводе до великих структурних промена:

- 1) продаја државне имовине, децентрализација кроз продају државних акција, понуда акција приватном сектору уз смањење учешћа јавног сектора,
- 2) либерализација привреде,
- 3) државна подршка организовања и финансирања приватних активности, уз редукацију бројних функција државе,

4) смањење буџетског дефицита и државне интервенције у привреди повећањем буџетских прихода продајом јавне имовине,

5) подстицање приватног сектора као општеприхваћен став јер је ефикаснији, предузетнији, са мотивом профита, а тиме и конкурентнији.

Ради се пре свега о реафирмацији тржишног механизма, уз истовремено потискивање државног интервенционизма. Економски императив је измена васничке структуре у смислу потпуне приватизације привреде, осим природних монопола (телекомуникације, производња и пренос електричне енергије, путна привреда) и сектора од стратешког значаја. Поред приватне егзистирала би државна својина, с тим што би приватна представљала преовлађујући тип.

Приватна својина је дуго третирана као другоразредно право, и у дугом временском периоду је укидана национализацијом или другим правним инструментима који су имали исти ефекат. Због тога је неопходно извршити њену потпуну консолидацију и заштитити је од државне арбитражности. С тим у вези потребно је преиспитати постојећи правни режим грађевинског земљишта, сузити могућност одузимања својине експропријацијом и другим сличним мерама, као и укидати разна јавноправна и административна ограничења права својине.

Институционалне промене у приватизацији, оне које су у току, а још више оне које предстоје, траже стабилне цене и здрав новац. Поред тога нужан предуслов за приватизацију је и правна сигурност, као и јавни надзор владе и парламента над институцијама које врше контролу овог процеса.

Треба остварити отвореност модела трансформације за праве власнике капитала, али не треба гајити илузије о улагању иностраног капитала који као “редак” фактор долази до нас руковођен једино профитом, што у крајњој линији подразумева одлив профитних ефеката у иностранству.

Приватизација се не сме обављати у предузећима која се данас налазе у монополском положају, што свакако може да оспори стварање тржишног амбијента пословања. У процес приватизације не ваља ићи без створених услова конкуренције. Остајање на монополу подразумева понашање по свом нахођењу и диктирање таквих цена (на пример) којима се обезбеђује покриће свих нерационалности у пословању.

Законодавство у овој области мора на новим критеријумима да обезбеди процену вредности имовине, која ће бити подложна контроли и оцени јавности, тако да се евентуално оспоравање заснива на економској аргументацији, а не на незадовољству сопственом позицијом, што је чест мотив “бранитеља” друштвене својине. Законодавство такође мора да изради одбрамбени механизам како се не би десило преузимање контролног пакета акција од стране амбициозних али неспособних, богатих, али нестручних, случајних наследника незаинтересованих за привредну активност.

Досадашња лоша искуства морају послужити за приватизацију по моделу који ће поштовати логику капитала са напуштањем општости и уважавањем

специфичности поједних грана и области. Тржиште капитала једино има легитимитет непристрасности, све остало може бити бесцење или прецењеност.

Како приватизација представља процес у коме су међусобно супротстављени интереси појединца (запослених и грађана) и државе, врло је важно питање отворености модела за праве власнике капитала. Као купци имовине појављују се запослени радници, грађани, домаћи и страни инвеститори, због чега је врло важно одредити могуће учешће сваког од њих у капиталу.

Светска искуства показују да је 20-30% учешћа запослених радника у капиталу сасвим довољно да се одржи мотивисаност за ефикасно пословање. Међутим, свако друго ограничење (па и страних улагања) може имати за последицу одуговлачење са процесом приватизације и даље пропадање капитала. Држава као битан и заинтересован чинилац у овом процесу свој интерес ће сачувати тиме што ће преко акција обезбедити део средстава државних фондова који је својевремено пренет бесповратно приликом оснивања тих предузећа. Међутим, недопустиво је да држава изузима из вредности активе и капитала имовину која је у том тренутку на пример пренета национализацијом.

Држава ће свој интерес сачувати инсистирањем на реализацији приватизације и добијање новца од продаје који би се усмеравао у пензионе, социјалне и фондове за развој.

Ефикасно спроведеним процесом приватизације производни сектор би се ослободио социјалне функције, елиминисала би се фиктивна запосленост а технолошки вишак би се морао пребацити у домен социјалног старања. Посебним социјалним програмом држава би морала да реши проблем социјалних фондова, преквалификације радника и њихово усмеравање на дефицитарна радна места, као и стимулансе за оснивање нових предузетничких фирми чиме се решава питање запослености.

Успех приватизације подједнако зависи од расположивости и интереса за улагање капитала, и од стабилности правног поретка. У том смислу мора се одбацити баласт пререгуларности економског простора и елиминисати могућност доношења прописа с ретроактивним дејством којима се поништава правна сигурност.

53. Пореска политика

Српска радикална странка је уверена да је неопходно сломити битну полугу доминације политике и регионализма над економијом, не водити политику двојног буџета у коме највећи његов део остаје изван увида и ингеренција јавности, и прекинути с политиком „пропуштања” мера које одговарају, а блокирање мера које не иду у корист - што је већ дуже време пракса код нас.

Последња три века, привредна пракса није пронашла супериорнији нити ефикаснији механизам валоризације предузетничких активности од оног који се зове „механизам понуде и тражње”, заснованог на водећој улози индивидуалних мотива који се постижу посредством производње и услуга. Тржишна филозофија подразумева изоштрену склоност ефикасној употреби производних фактора.

Активност тржишта које поред производа укључује рад и капитал, неизбежан је услов његове арбитрарне функције, односно, из цена фактора кристализују се цене производа и услуга. У таквим условима сва предузећа, а са њима и савремена држава, прихватају правила понашања садржана у логици приноса на ангажован капитал, прихватајући истовремено и економски ризик за финансијске ефекте.

Изворе јавних прихода за финансирање своје потрошње држава мора да обезбеди у оствареној добити у чијој расподели учествује по основу одговорности за реализацију друштвено верификованих циљева и по основу деоничарства у јавним предузећима. Није тржиште у толикој мери перфектан и слепи регулатор да би се у потпуности искључило свесно друштвено усмеравање привредне диманике. Предузећима је неопходна ангажованост државе на доношењу мера економске политике у оквиру који је значајна полуга тржишне способности и предузећа баш пореска политика. Тржиште јесте регуларни арбитар, али добар део алокативних и редистрибутивних функција извршава механизам фискалног система и пореске политике.

Државни циљеви треба да прекораче фискалне међе и уђу у сферу економског и социјалног развоја. Држава мора своје моћне инструменте који јој стоје на располагању, да употреби на оптималан начин. Пре свих инструменте као што су јавни приходи, јавни расходи, буџетска равнотежа и друго. Битан предуслов спровођења тржишних принципа у привреди је синхронизација монетарне и фискалне политике.

Материјалне могућности за издржавање силно нараслог непродуктивног становништва су врло ограничене. Нужна је ревизија представе о границама могућег, па према томе и радикално обарање нивоа аспирације заједно са прихватањем далеко нижег животног стандарда од онога какав је превладавао у прошлости. Обилно акумулиране привилегије, са материјалним импликацијама, које исцрпљеној привреди све теже и теже падају, морају да буду предмет радикалне ревизије. Јавни расходи су по себи нееластични, што значи да су неподесни за манипулацију (плате у државном сектору, трошкови државног апарата, трансферна плаћања у социјалне сврхе. Скуп свих пореза уведених у земљи мора представљати конзистентну целину, којом се могу спроводити циљеви фискалне политике, водећи рачуна о укупној финансијској пресији која је од посебног значаја за односе у привреди. Висина фискалног оптерећења пореских обвезника има своје економске, политичке и психолошке лимите, па претерано оптерећење доводи до своје противречности - негативних ефеката. Порески систем у оквиру система јавних финансија мора бити постављен тако да омогућује испуњавање основних задатака: обезбеђење реалних извора јавних прихода; дефинисање реалних и објективних јавних расхода; ликвидност и словентност система јавних расхода; стабилну законску регулативу у систему јавних финансија.

Најважније претпоставке за спровођење новог пореског система су: регулисање питања својине - државне и приватне (као преовладавајуће), њихова потпуна правна заштита и једнакост у третману, функционисање слободног тржишта и слободне конкуренције, као и слободан проток капитала, роба и радне снаге; централна државна емисиона банка.

54. Буџетска политика

Границе јавне потрошње су еластичне и због таквог карактера она мора да буде верификована од стране друштва и да добије статус “признате потребе” како би стекла право на буџетско покриће. Верификација се постиже у демократској процедури законодавне и извршне власти, на којој инсистира Српска радикална странка. Ова верификација је нужна јер је држава једна врста монопола који подразумева понашање по свом нахођењу и диктирање такве цене свог коштања којом се обезбеђује покриће свих својих нерационалности. Скупштинска верификација сваке буџетске ставке је неопходна и зато што један велики изум приватног предузетништва, стечај, не може да буде примењен на државу.

Досадашње искуство показује да се власт у доношењу буџета и укупног обима јавних расхода служила следећим средствима: нереалном проценом друштвеног производа, увек увећаном како би учешће обима јавних расхода у друштвеном производу изгледало што ниже, конфузним и непрегледним ставкама трошкова у којима се бујање државног апарата и бирократије може назвати рационализацијом, некритичким преузимањем разних буџетских потрошача деценијама уназад навикнутих на буџетско финансирање. Досадашња пракса у земљи показује да задуживање ради покрића буџетског дефицита има неизбежно инфлаторни карактер. Задужења државе према Народној банци се само трансформишу у дугорочне и одлажу, заједно са доспелим каматама. Инфлаторни карактер оваквог покрића био би избегнут једино у случају да држава обезбеди виши додатни ниво јавних прихода, из којег би било могуће вратити кредите. Како се то у пракси оваквог привредног система и скупе државе са високом јавном потрошњом не може очекивати, то је начин за смањивање издатака из буџетског дефицита оштро смањивање издатака из буџета.

55. Народна банка и политика стабилног динара

До успостављања и јачања улоге трежишних механизма и јачег деловања економских критеријума, који ће се нужно десити приватизацијом друштвеног сектора, по становишту српских радикала, мере економске политике за спровођење политике стабилног динара морају обухватити усаглашене мере: за стабилизацију цена и услуга; за усаглашено вредновање на финансијском тржишту (каматне стопе); у области девизног пословања (девизни курс динара) и у области вредновања рада (плате).

Право решење у области каматне политике налази се у успостављању тржишних односа, са својиним позитивним индивидуалним власника, где функционише принцип еквивалентног давања - узајмљивање капитала и новца има своју цену одређену односима понуде и тражње.

Стабилан новац претпоставља стабилну и јаку привреду, а она сигурно није могућа без приватизације, приватне иницијативе, предузетништва, елиминације “меког буџетског ограничења” и успостављање равнотеже у јавним финансијама.

56. Монетарна политика

Истраживања су показала да у структури инфлације у принципу преовлађују два генератора: монетарна политика (38%) и инфлациона очекивања - инерција (50%). Али, ако инфлациона очекивања представљају прави ризик привређивања у смислу губитака капитала, она су у ствари реална рачуноводствена величина, а не психолошка компонента инфлације и као таква само су последица основног генератора - монетарне политике.

Новчане супституте креирају и сама предузећа одлажући испуњење својих обавеза акумулирајући доспеле дугове у својој пасиви. Реч је о синдрому неликвидности и ендемично уграђене финансијске недисциплине која је својствена свим облицима колективне својине, укључујући и друштвену.

Српски радикали инсистирају да монетарна политика, а посебно примена емисије новца и сви токови емисије и повлачења новца, морају бити под контролом Народне банке, а она опет под јавном периодичном контролом Народне скупштине. Остваривање овог задатка могуће је уз снажну правну државу, одговорну владу и деполитизацију економске политике уопште. Најскупљи начин спровођења и одржавања неодговорне власти је управо злоупотреба монетарне политике.

Основно опредељење мора бити рестриктивна монетарна политика у комбинацији са значајним структурним променама

57. Платни промет

Тржишна економија либералног типа, заснована на новим власничким односима (пуној приватизацији), поставља пред платни промет сложене задатке као што су: брз трансфер емитованог и готовог новца до његовог корисника; апсолутно спречавање свих појавних облика илегалне емисије у каналима платног промета; праћење и дневно информисање о висини, структури и дисперзији новчане масе; праћење обима и структуре коришћења новчаних сурогата у процесу плаћања; праћење и дневно информисање о ликвидности укупног финансијског система и његових појединачних учесника; брз и поуздан вишекратни дневни трансфер средстава између учесника у платном промету, ради смањења потреба за новом емисијом новца (повећањем коефицијената циркулације средстава) и друго.

58. Банкарски систем

Креатори економске политике, па и монетарне, заборављају да су и банке предузећа, чија пословна политика треба да обезбеди три основна циља: остварити што већу дивиденду за своје акционаре; већу камату за штедише; повољне услове рада и солидне плате за запослене. Ова три циља подразумевају законом прописан услов да банка самостално обавља делатност ради остваривања добити.

Међутим, ревитализација банкарства и постављање ове области економског живота на реалне основе у условима тржишне економије није могуће без решавања питања старе девизне штедње, решавања питања иностраних дугова и без структурне примене сасвим прихватљивог, и за нове услове, Закона о банкама и другим финансијским институцијама.

59. Финансијско тржиште

Развој финансијског тржишта у нашој земљи је у најделикатнијој фази: на средишту путева његовог даљег развоја или таворења у оквирима најелементарнијих форми. Пракса показује да се врши тржишни трансфер новца и кредита, да се на тржишту котирају дуговне хартије од вредности и привреде, али да тржиште не функционише у сегменту власничких хартија од вредности, односно средњорочних и дугорочних финансијских инструмената. Једном речју, финансијско тржиште је неразвијено, а у делу власничких хартија од вредности га готово и нема.

60. Решавање проблема старе девизне штедње

Обвезнице по старој девизној штедњи би представљале право на куповину државне имовине. Обвезницама ће се трговати на отвореном финансијском тржишту. Зато је неопходно да држава, пре свих покаже одговорност за преузете и стварне обавезе, измирујући својом имовином обавезе по девизној штедњи, али уз пуну финансијску дисциплину и без угрожавања монетарног, а тиме и економског система.

61. Државни дугови

Српска радикална странка је разрадила комплексан концепт ликвидације спољних дугова. Конверзије спољног дуга земље су један од начина за смањење дела дуга. Тим пословима врши се продаја дуга на секундарном тржишту уз попуст, значи испод номиналне вредности чиме треба да се реше два проблема: смањење кредита и долажење до нових инвестиција. Основни начин конверзије који се помињу су: откупом девиза, извозом са наплатом динара из конверзије, извозом ради откупа сопственог дуга, наплатом извоза на кредит, продаја дуга ради улога у неку домаћу фирму.

У оквиру садашње међународне дужничке стратегије у светској пракси постоји неколико начина редукације дугова и то: трампа или конверзија дуга у акцијски капитал, замена потраживања, откупи дугова и смањено сервисирање дугова. Конверзија дуга у акције је једна од техника смањења спољних дугова који се употребљавају у међународној пракси дужничко-поверилачких односа. Са заостравањем светске кризе дугова, финансијска тржишта су се развила за продају дела дугова земаља у развоју, које ове имају према међународним комерцијалним банкама. У последње време расте број трансакција ове врсте које су корисне за све учеснике: комерцијалне банке, инвестиционе компаније и земље дужнике. Финансијска трансакција "улог уместо дуга" састоји се у следећем: - Комерцијалне банке продају са попустом одобрени а неизмирени дуг, који је начинила нека јавна агенција или приватно предузеће у земљи дужника. Страни инвеститор, најчешће мултинационална компанија, га купује са попустом и подноси централној банци земље дужника, која га откупљује по пуној или нешто нижој вредности у домаћој валути по текућем девизном курсу. На тај начин инвеститор је дошао до акцијског капитала у домаћој валути који улаже у неко профитабилно предузеће у тој земљи.

Практично, финансијска операција би изгледала овако: Земља дужник има спољни дуг према комерцијалној банци 100 милиона долара. Пошто је свесна да га тешко може наплатити због неликвидности свог клијента, банка одлучује да ово своје потраживање прода некој другој финансијској институцији или компанији по нижој тржишној цени од рецимо 60 милиона долара. Тако банка добије одмах бар 60 милиона долара, али пристаје и на губитак од 40 милиона долара, јер постоји опасност да због тежине проблема не добије ништа. Купљени дуг од 60 милиона долара компанија замењује за рецимо 80 милиона долара код банке земље дужника у националној валути, и куповином акција улаже их у њену привреду. На тај начин банка поверилац се ослобађа несигурног кредитног потраживања, међународна компанија која је откупила дуг такође има корист, а земља дужник олакшава терет свог задужења.

Присуство страног инвеститора може да побољша раст националног производа дужника, управљању у привреди и банкама, увоз технологије и знања и да ојача секундарно тржиште хартија од вредности и акционарство. Интерес могу да нађу банке повериоци, улагачи, као и фирма и банка које су раније узимале кредите и тако се задуживале. На тај начин иностране банке се ослобађају проблематичних дугова, могу прилив да поново инвестирају у неки посао (који би покрио дисконт и створио нови профит). Што се инвеститора тиче, они добијају под повољним условима локалну валуту уласком на тржиште земље дужника, доносе нову технологију, менаџмент и додатни капитал. Сама земља дужник тиме смањује спољни дуг, може да очува девизне резерве, репатрира одбегли капитал и да се врати на међународно тржиште капитала.

За овакве послове битна је и одговарајућа општа политичка клима, спровођење системских промена и спремност да се иде у приватизацију, правна сигурност и сл.

62. Улагање страног капитала

Инострана средства не играју значајну улогу у финансирању развоја привреде са структуром и власничким односима попут наше економске и привредне стварности. Права, директна улагања деле судбину домаће привреде. У околностима где држава може употребом експропријативних пореза да одузме део имовине неопходно је да се однос државе и иностраног власника посебно регулише. У оваквим околностима страни партнери посежу за механизмом трансферних цена да би брзо изнели своју имовину и одговарајући власник имовине до кога се коришћењем несавршености тржишта може доћи, пошто држава омогућује тај процес она кроз посредне порезе учествује у расподели.

Због тога је потребно законом регулисати односе државе и улагача.

Апсорпциона моћ за инострана улагања у једној привреди са примењеним посредним порезима је ограничена. Без испуњења економских услова, од којих је први коренита измена економског система - приватизација, немогуће је очекивати прилив страног капитала уколико се не покаже спремност за овакву врсту промена повезивање наше земље са светом свешће се на трговину. Готово је искључена могућност рачунања на значајну страну помоћ, што је на неки начин и добро за земљу, јер би та средства при садашњем стању ствари само повећала

ионако огроман дуг. Српски радикали су убеђени да је једина могућност дотока страних средстава у концесијама.

Концесије, као специфичан вид међународне економске сарадње су за земљу попут наше, једини могући пут мобилизације свих расположивих средстава за убрзање привредног развоја (почев од природних богатстава до радне снаге). Само прихватање концесионарских односа сведочи о немогућности наше земље, која располаже природним ресурсима и осталим факторима, да обезбеди њихову експлоатацију сопственим средствима. Позитивне последице и разлог за остварење оваквих односа састоје се у томе што држава не улази у инвестициони ризик и што нема издатке око пласмана производа.

63. Привредни развој и његово финансирање

Српским радикалима је јасно да су развојни проблеми тако велики и тако сложени да финансирање привредног развоја више не може бити једнострано. Привредни развој подразумева бољи квалитет живота за већину становника као и њихово очекивање да ће им квалитет живота и даље расти. Најважнија последица досадашњег привредног развоја је чињеница да он више није могућ без развијених и сложених финансијских тржишта.

Број становника чији квалитет живота треба побољшавати је већи него икада. Досадашње побољшање квалитета живота довело је до тога да је данас просечна старост већа него икада. Исто тако, еколошки проблеми које може изазвати примена нових технологија су данас већи него раније. Мали поремећаји у променама националних производа које у прошлости нико не би приметио данас утичу на живот великог броја људи. Модерна средства комуникације су довела до тога да су животни захтеви већине људи знатно другачији и већи него икада раније. Наш доживљај квалитета живота постао је веома сложена имагинација. Економски систем мора да одговори на многе, разноврсне, комплексне, старе и нове захтеве. Једини начин да се то постигне је развој сложених финансијских тржишта. Робно-новчана привреда је до сада најбољи начин привређивања, јер у таквој привреди постоје и робна и новчана тржишта.

Основна обележја привредног развоја су: раст укупног националног производа, раст нето националног производа, раст нето националног производа по становнику, раст продуктивности економског система и раст ефикасности економског система. Раст ефикасности и продуктивности су темељ увећања развојних способности. Процес привредног развоја је у ствари процес организационих промена.

Међутим, домаћи ресурси се могу боље организовати. Производна, управљачка и власничка структура расположивих средстава се могу и морају мењати. Прелаз имовине у вештије руке би могао бити и дефиниција привредног развоја. Уколико се директним порезима стимулише развој тржишта, фактора производње и ваљано економски вреднују средства, могло би се остварити преузимање средстава од стране оних који ће их ефикасније употребити. Тржишна привреда има велику способност саморегулације.

Основна полуга развоја тржишних привреда су предузетништво и дозирана улога државе у стварању услова привређивања. Улога државе се пре свега мора огледати у стварању стратегије која обезбеђује привредни раст и структурне промене у привреди, уз стабилност домаћих цена, контролу инфлације и уравнотежен платни биланс земље.

Доминантна улога у привредном развоју мора припадати развоју тржишта капитала. Деонице и обвезнице предузећа и пословних подухвата се купују и продају на финансијском тржишту. Велики коефицијенти обрта на финансијском тржишту траже и налазе себи одговарајуће коефицијенте капитала у реалном сектору. На тај начин се радикално увећава стопа раста продуктивности привреде и ефикасности система. Предузетништво и брза примена организационих иновација помажу да се са што мањом имовином, енергијом и другим расположивим средствима оствари велики укупни производ. Захваљујући великој флексибилности и погодној расподели ризика ово је најуспешнији модел финансирања привредног развоја, чијом применом долази до крупних технолошких и организационих промена.

Тржиште капитала и друга финансијска тржишта могу да омогуће да се побољша употреба расположиве имовине и да се заиста користе расположиви извори развоја. Кад се од мале имовине жели начинити велики производ, то се постиже само увећањем коефицијента обрта имовине. Финансијска тржишта то омогућавају. Увећање продуктивности ће произићи из тога. Улога савремене државе у домену привредног развоја се састоји у мерама посредног регулисања привредних токова и то: политиком прерасподеле националног дохотка кроз буџет, порезе, царине и таксе, спољнотрговинску размену и друге економске односе са иностранством, научна истраживања и технолошки развој, рационално коришћење простора и привредних ресурса, заштиту и унапређење животне средине. Како постоје сектори привреде у којима тржишни механизам не обезбеђује стабилност понуде, државни сектор заснован на власништву и сувласништву државе, где се она јавља као инвеститор или суинвеститор и носилац пословне политике, јесте нужан али мора бити сведен на најмању могућу меру због чињенице да је држава лош предузетник.

64. Регионални развој

Регионална политика у визији српских радикала чини важну компоненту развојне политике при чему се њен циљ своди на постизање прихватљиве толеранције регионалних разлика. Активна регионална политика мора бити у функцији: потпунијег коришћења укупних привредних потенцијала; смањења притисака на "градску" запосленост; смањење укупних друштвених трошкова (због екстремне концентрације економских и других активности); смањења разлика у нивоу, односно квалитету животног стандарда и равномернијег економског оптерећења животног простора.

Отежано задовољавање егзистенцијалних потреба и нижа социјална сигурност у животном амбијенту мање развијених, не може бити надокнађивана никаквим акцијама на кратак рок и мерама субвенционизма. Минимални инфраструктурни стандард је предуслов заснивања ма које економске активности и минималне социјалне сигурности. Инвестиције (јавне) у инфраструктуру неразвијеним

подручјима треба да обезбеди такве животне стандарде и радне услове који бар у скромној мери прате достигнућа епохе. Територијална равномерност економских активности ће у великој мери бити условљена територијалном дистрибуцијом нових инвестиција.

У тржишној привреди би спонтани процеси довели до фаворизовања развијених делова преко концентрације развоја, а на штету мање развијених. Међутим, постоје мере којима се може утицати на равномерност активности у територијалном смислу: услови инвестиционог кредитирања, обезбеђење допунских инвестиционих средстава из јавних финансијских извора, фискална политика и јавне инвестиције.

Поред економских критеријума интензивирања економских активности у мање развијеним подручјима, који морају обухватати и секторски и територијални аспект, мора се водити рачуна о ванекономским мотивима регионалног развоја: задржавање становништва на стратешки важним подручјима, промена демографске односно етничке структуре и стишавање социјалних напетости, солидарност и слично.

Приликом интензивирања развоја одређених подручја морају се реално сагледати основни локациони чиниоци конкретне производње, а нарочито расположивост потребне радне снаге, њена производна занимања и искуства, као и близина, обим и квалитет потребних сировина. Инвестиције ће имати подстицајно дејство на укупну економску активност одређеног подручја ако, пре свега, ангажују локалну радну снагу и омогућују локалну дистрибуцију доходака односно повећање дохотка по становништву у непосредном окружењу. Стимулисање приватних инвеститора са подручја локације инвестиционих објеката или одговарајућег завичајног порекла је од врло важног утицаја. Ова категорија инвеститора може бити најистрајнија у инвестиционом подухвату на подручју са којим постоје њихове емоционалне везе. Оживљавање економских активности има значајних могућности и у повратку економских емиграната. Значајан допринос равномернијем регионалном развоју може дати и децентрализација престонице са стварањем неколико метропола у земљи.

65. Спољна трговина

Српским радикалима је јасно да се излаз из постојећих тешкоћа у спољној трговини не може наћи путем ограничавајућег увоза, нити политиком извоза по сваку цену, већ пре свега преузимањем потребних мера за стварање ефикаснијег система, повећање продуктивности рада и смањења трошкова производње. Либерализација спољне трговине је нужност која се мора спроводити врло брзо, али не и моментално. Одређене мере заштите домаћег тржишта морају се спровести ради оспособљавања земље за равноправно учешће у конкуренцији на светском тржишту.

Међутим, пракса је показала да једном уведене протекционистичке мере имају тенденцију да се на отворен или мање видљив начин задржавају што је могуће дуже. Таква тенденција настаје због тога што се у условима протекционистичке спољнотрговинске политике формирају одређени интереси како послодавца тако и радника, као и региона у којима су лоциране заштићене гране индустрије.

Током времена протекционизам постаје део нормалне атмосфере за производњу, запошљавање, стицање профита и надница, односно дохотка свих врста, те сви друштвени слојеви имају заједничку склоност, да без обзира на друге интересе, задржавају протекционизам што је могуће дуже. Врло често тај протекционизам води монополистичком протекционизму и на ту замку се озбиљно мора рачунати.

Нецаринске баријере и њихова све већа улога у спољнотрговинској политици, све ређе примена клаузуле највећег повлашћења, трговински уговори на све краће рокове - све су то одреднице спољнотрговинске политике у светским размерама. Међутим, наша специфичност представљају и непотиснуте царине, као врло важан инструмент спољнотрговинске политике а и увођење широке лепезе ткз. нецаринских баријера, почев од робних контигената до увођења девизних ограничења. Системом увозно-извозних дозвола и контигената створен је систем монопола у спољнотрговинском пословању где престају сви објективни критеријуми за бављење овим послом и где власт нескривено, системски, уводи корупцију, чак без много оправдања за платно-билансне тешкоће и заштиту домаћег тржишта.

Листе роба које ће бити на ограничењу, морају бити предмет темељне анализе и процене и ослобођене свих ванекономских и спектакуларних разлога за ограничен спољнотрговински промет. Царине, квоте и друге врсте регулације увоза треба заменити пажљиво урађеним системом хартија од вредности права увоза. Ове хартије би имале различите апоене и различите кратке рокове доспећа. Хартија права увоза би имаоцу гарантовала право да увезе робу у вредности која је назначена на хартији у оквиру рока доспећа хартије. Укупан збир вредности емитованих хартија у јеном периоду мора бити мањи од оствареног девизног прилива, али само до постизања што већег нивоа либерализације спољне трговине која представља нормално стање, које би наступило после периода структурних промена у земљи и нужног прелазног периода делимичне протекционистичке заштите одређених делова привреде.

Спољна трговина и економска сарадња са иностранство, уопште, треба да се базира на вишим облицима економске сарадње: страна улагања, прибављање и уступање материјалног права на технологију, сервисирање односно пружање услуга за одржавање увезене опреме и трајних потрошних добара за личну потрошњу, извођење инвестиционих радова у иностранству, уступање изградње инвестиционих објеката страном извођачу, сарадња на бази лизинг послова, заједнички наступ партнера из више земаља на трећим тржиштима и сл.

Неоспорне су предности оваквог вида сарадње, а то су углавном: позитивни утицај на платни биланс земље уколико су извозно оријентисани или су се засновали на супституцији увоза; допринос стабилности укупних економских односа; омогућавање наступа и пласмана производа на иностраним тржиштима која су у принципу максимално заштићена; омогућавање активирања слободних односно недовољно упослених капацитета, а тиме и снижење трошкова конкурентности; набавка савремене производне технологије; директно и индиректно се стичу савремена знања из области организације и производње, маркетинга, стручне обуке кадрова и сл; повећање квалитета производње, јер се обавља у условима примене много строжих норматива и стандарда на

међународном нивоу; повећање степена продуктивности рада, специјализација у производњи и ефикасније изражавање позитивних ефеката економије.

66. Трговина

Област трговине показује у правом светлу државну пререгуларност зато што се системски не решавају битни предуслови за успешно праћење ове делатности. Карактеристику садашњег стања представља: солидна законска регулатива основним Законом о трговини који је потпуно деградиран масом других закона и подзаконских аката, тако да основна опредељења из закона и не функционишу; добрим делом приватизован приватни сектор трговине који показује изузетну виталност у односу на трговину у друштвеној својини; сељење промета ван институционалних канала, са обављањем плаћања у набавци и продају мимо пословних рачуна и малопродајне евиденције, а из разлога високог пореског оптерећења и монопола у трговини на велико које држава директно и индиректно ствара; подржавање својинских односа код великих произвођача који производе виталне или атрактивне производе; свесном заштитом неконкурентних произвођача - онемогућавањем увоза или нефункционисањем и злоупотребом система робних резерви.

Либерална тржишна привреда представља најбољу основу за развој и ове области са слободном иницијативом без претераног државног уплива у директно регулисање. Мере државе се морају сводити на једноставну и ефикасну пореску политику која ће онемогућити утају пореза, што је могуће постићи изменом места наплата пореских дажбина и прописивањем услова који се морају испунити у овој области, а тичу се обезбеђења одређеног квалитета и узанси код пружања услуга и квалитета производа (санитарни и слични услови).

Држава мора својом пореском политиком онемогућити претерано сељење капитала из производне сфере у област трговине и ту се исцрпљује њен утицај на ову област. Никаква друга ограничења (броја посредника, трговинске мреже, замрзавање цена и сл.) не могу у условима слободног тржишта давати резултате. Напротив, држава мора омогућити да се трговци баве трговином слободно и под једнаким условима, у складу са пословним обичајима и пословним моралом. Државни органи не могу својим актима ограничавати слободу трговине и стављати у неравноправан положај на тржишту поједине трговце и купце.

Не сме се прибегавати ограничењу слободне трговине и верификацији монополског положаја под изговором привремености мера које се уводе због поремећаја на тржишту, јер озбиљна држава готово по правилу има механизме економске политике којима те поремећаје мора и треба да решава. Таквим ограничењима се увек ускраћује шанса на рад и стварају услови за појаву монопола и корупције.

67. Робне резерве

Из друштвеног производа привреде неопходно је издвојити један део као резерву која служи за отклањање непривредних поремећаја који могу наступити у кретању производње и потрошње у привреди, као и за отклањање тежих последица већих штета које могу наступити (земљотреси, поплаве, епидемије и

сл.) и за потребе одбране земље. Употреба резерви треба да омогући отклањање неповољних дејстава појединих поремећаја.

68. Пољопривреда

Актуелном режиму не пада на памет да стимулише пољопривредну производњу. Неопходно је приступити радикалним реформама у свим сегментима мера економске политике према аграру. Што се политике тржишта тиче, неопходно је уклонити све баријере за слободан проток робе, рада и капитала. Српски радикали инсистирају да политика цена мора уважавати вредности које владају на међународном тржишту. Искључив мотив за производњу мора бити профит.

Стратегију развоја пољопривреде и аграрног комплекса треба поставити тако да се задовоље основни циљеви: задовољавање домаће тражње, обезбеђивање одговарајућих резерви основних пољопривредних производа, како би се обезбедила стабилност на домаћем тржишту о омогућавање раста извоза нарочито воћа и поврћа, јер наша земља има природне погодности да постане извозник хране и пољопривредних производа. Да би се ови стратешки циљеви могли остварити нужно је дефинисање разлога за стратегију пољопривреде код нас. Један од значајних разлога је сигурно постојање пољопривредних комбината у друштвеном власништву, који освају високе приносе, али уз високе укупне и јединичне трошкове.

Прерађивачка индустрија са друштвеном својином као основом је неефикасна, лоцирана између приватног и грађанина, и са финалним ценама прехранбених производа које су изузетно високе, и узрок је лошег стања у аграру уопште. Цену такве неефикасне прерађивачке индустрије у једном случају плаћају приватни произвођачи, а у другом грађани потрошачи. У том случају произвођачи нису стимулирани да повећају производњу, а високе цене финалних производа смањују домаћу тражњу. И у једном и у другом случају резултат је исти, пошто цео сектор губи развојне перспективе.

Аграрна политика се мора заснивати на мерама које пре свега подразумевају стабилне услове привређивања, а у домену су економске политике (тржишна привреда, стабилан курс и новац). Те мере подразумевају неколико постулата који се морају реализовати што пре: приватизација агроиндустријског комплекса; остављање пуне слободе за развој задругарства, на бази приватно својинских односа; увођење стимулативних мера које ће подстицати укрупњавање приватних поседа и развој приватних пољопривредних газдинстава; обезбеђење заштитних цена на основне пољопривредне производе, путем којих ће држава практично одређивати услове производње у појединим секторима пољопривреде; увођење других облика развојних подстицаја (премије, регреси, извозни стимулаци) са циљем да се услови пословања у пољопривреди изједначе са оним у непољопривредним делатностима и тако стимулише запошљавање у овом сектору; формирање робних резерви пољопривредних производа; опорезивање реалних прихода, а не претпостављене добити.

69. Шумарство, лов и риболов

За газдовање шумама као добрима од општег друштвеног интереса, неопходно је прописати стручан надзор квалификованог кадра, а неопходно је и спречити неоправдано крчење шума које је вршено просторним плановима. Бесправна сеча мора мерама правне државе спречити и најстрожије санкционисати. Из накнада за коришћење шумског добра, неопходно је финансирати изгрању шумских и прилазних сеоских путева. У природна добра која се обнављају нужно је улагати макар онолико колико се из њих добија. Зато је неопходно да јавна предузећа која стичу приход по основу статуса корисника шума, много више улажу у њихову репродукцију, како се на шумарству као сировинској основи развија индустрија дрвета, целулозе, хартије, синтетичких влакана и др. и како шуме имају изузетну заштитну улогу.

Ловство, потпомогнуто подстицајним средствима друштва, мора прерасти из спортско-рекреативне активности у привредну грану. Зато је неопходно мерама законске регулативе, створити претпоставке за његово брже унапређење. То подразумева јединствено уређење свих питања из ове области како би се створиле претпоставке за ефикасније газдовање у ловиштима, боља заштита, рационалније коришћење и брже унапређивање фонда дивљачи. Потпуније треба регулисати и начин установљења и доделе ловишта, при чему треба елиминисати тенденцију уситњавања ловних површина, уз настојање да се природна целина која се простире на одређеној територији сачува као таква. У циљу спречавања да се ловом или на други начин уништи или угрози опстанак било које врсте дивљачи у природи, дивљач треба да се заштићује трајном забраном лова, забраном лова у одређеном периоду (ловостај) и сличним мерама. Из тих разлога се и установљавају ловишта, а газдовање њима мора бити под надзором државе како би се обезбедило рационално коришћење овог природног богатства.

Рибарска подручја која чине хидролошку, биолошку и економску целину подесну за рационално обављање рибарства морају се дефинисати од стране државних органа која и прописује ова подручја, као и услове за њихово коришћење уз накнаду. Делом и одређивањем граница риболовног подручја морају се спречити уочене појаве стварања монопола од стране појединих корисника, као и заштита и повећање квалитета рибљег фонда. Такође се мора успоставити ефикасан систем надзора и контроле коришћења риболовног подручја и порибљавање, с обзиром на исцрпљеност овог природног богатства.

70. Индустрија

Радикалне промене за побољшање стања у индустрији и њен развој подразумевају три основна облика преструктурирања. Својинско, техничко-технолошко и производно, и организационо-пословно. Најцелисходнији начин власничке трансформације подразумева продају правим власницима капитала, уз пуно право учешћа и страног капитала, као и акционарство запослених чиме се постиже боља мотивација за развој због идентификације запослених са предузећем (са ограничењем расподеле деоница без улагања - расподеле акција над мртвим капиталом предузећа).

Што се тиче техничко-технолошког и производног модалитета, решење треба тражити у преоријентацији производње на бази програма чију садржину чине потенцијални, сопствени ресурси. У том циљу за неке активности техничко-

технолошке процесе треба постављати програме за краће периоде, а за неке дуже, најмање три до пет година. Први се састоји у постављању мера и акција у циљу краткорочног прилагођавања текуће производње датим условима, а ови други у постављању таквих решења која ће доводити до веће производње и пласмана на домаћем и иностраном тржишту, до веће ликвидности предузећа, коначно до добити каја ће се моћи расподељивати за развојне циљеве и сврхе.

Чињеница је да је велики део уграђене опреме у постојеће капацитете наших предузећа пореклом из иностранства. Оваква структура условљена је бројним разлозима, а пре свега: недостатком домаће производње, могућношћу набавке комплетне опреме у иностранству, повољним условима кредитирања, кратким роковима испоруке, као и недовољном сарадњом индустрије са другим привредним гранама. Зато је неопходно постојеће индустријске капацитете максимално укључити у модернизацију, реконструкцију и проширење постојећих капацитета, као и обезбеђивање резервним деловима за њихове текуће и инвестиционо одржавање.

Најзад, трећи модалитет подразумева унутрашњу организацију пословања са аспекта свих пословних функција: набавке, производње и пласмана, финансија, рекламе и пропаганде и администрације. Будући да савремено тржишно пословање захтева креативност у послу, стручност, покретљивост и пуну слободу у предузимању и реализацији акција и мера, то се нужно намеће потреба за јачањем менаџмента и маркетинга.

У склопу изнетих облика реструктурирања, кооперација, као посебан облик сарадње између пословних субјеката, треба да нађе одговарајуће место. У нашој индустрији она још увек не наилази на ширу и сталну примену, изузев код неких већи предузећа која производе сложније производе.

Пракса социјализација губитака, који се великим делом стварају баш у индустрији, а потреба да држава и привреда троше само онолико колико тржишна утакмица дозвољава, кредитирање залиха производа који немају тржиште и платежно способне купце, куповина социјалног мира финансирањем производње која се ни за дуги низ година не може појавити на међународном тржишту због ниске конкурентности или високе увозне зависности, административно регулисање цена и маржи, затвореност тржишта системом увозно-извозних дозвола - све су то проблеми неадекватне економске политике, који имају негативне директне последице на све области индустријске производње: од прехранбене, преко хемијске-металопрерађивачке, електро, производње грађевинског материјала, аутомобилске и др.

71. Електропривреда

Стање у коме се електропривреда налази захтева комплексан програм мера, како би се систем ослободио свих нерационалности управљања и производње. Специфичност гране условљава нужност промена неадекватне структуре и регулације електропривреде што треба да доведе до пораста конкуренције у грани. Поред тог постоје и мере које се морају у својству краткорочних спроводити одмах.

Нужно је формулисати модел за одређивање цене, и уз то тарифни систем уредити тако да одражава стварне трошкове које поједине категорије потрошача намећу систему. Из цене електричне енергије треба избацити ставке које немају никакве везе са електропривредом - плаћање ТВ претплате и пореза за железницу. Када би се то учинило створио би се простор за пораст прихода електропривреде без раста цена.

Имена структуре електропривреде је свакако неизбежна. То се мора учинити на начин да се сачува економски потенцијал, али и смањење вертикалне интегрисаности, другачију интерну организацију и врло еластичну економску регулацију. Улога државе у овом процесу је неспорна, али то не значи да електропривреде треба да остане у државном власништву, без обзира на чињеницу да постоји велики број предузећа у свету која су у државном власништву, а послују успешно. Приватизација долази после извршеног процеса структурних измена које би биле извршене на бази економских и техничких студија, а обухватале питање степена вертикалне и хоризонталне интегрисаности, могуће конкуренције у производњи и дистрибуцији евентуалних тржишта енергије, као и облике регулације природног монопола у преносу и делу дистрибуције.

С обзиром на значај и стање електропривреде од посебне је важности питање потребних инвестиција које се процењује на 2 милијарде долара. Ову процену треба узети с резервом, јер земља нема концепт енергетске стратегије. Застарео концепт економске регулације одбија стране инвеститоре и чини тешко примењивим алтернативне концепте градње и финансирања електроенергетских објеката.

У свету постоји тренд појачаног инвестирања приватних инвеститора за улагања у електроенергетику. Да би их привукли потребно је изменити прописе о електропривреди у смислу да и друге фирме сем државне могу да производе, преносе и дистрибуирају електричну енергију. Изменом структуре у електропривреди и уз страна улагања електропривреда би поново могла постати систем који ствара профит, што би олакшало приватизацију дела система. Стварање флексибилније структуре гране уз појачану концентрацију треба да буде циљ и саме државе у области у којој има значајне компаративне предности.

72. Рударство

Рудно богатство и енергија са својим постојећим потенцијалом морају претрпети трансформације у циљу рационалнијег коришћења минералних сировина и електричне енергије. Наиме, нова истражвањима треба понудити на тржиште путем концесија. Експлоатацију минералних сировина вршила би предузећа и друга страна лица добијањем концесија уз одговарајућу накнаду, и ту је простор за државу и државно власништво. У осталим фазама производње могуће је укључивање приватног капитала. У перспективи треба рачунати на концесије и слична улагања на страним територијама, теренима који до сада нису довољно истраживани, а то је област Африке и Азије.

Треба заштитити ретке, лаке и племене метале и на тај начин сачувати ове драгоцености. Неметаличне сировине као што су: металуршка, хемијске,

ватросталне сировине, шљунак, песак, керамичка глина итд. треба препустити тржишту без ограничења врсте својине у њиховој експлоатацији, уз законско обавезивање на експлоатацију на рационалан начин, уз примену савремених достигнућа и обавезно поседовање планова експлоатације и организовања послова заштите животне средине, а обавезом плаћања накнаде за коришћење рудног блага.

Посебну пажњу треба посветити истраживању и експлоатацији енергичних минералних сировина као што су: угаљ, битуминозни шкриљци, нафта, гас, геотермална и термална енергија. Угаљ је главни ослонац наше енергетике и због тога треба озбиљно приступити његовој експлоатацији, истраживању и валоризацији резерви. Акценат треба да буде на геолошко-економским одликама лежишта угља, на модерним методама за одређивање развоја рудника и механизацији откопавања у јамским рудницима. У развоју великих копова и подземних рудника, уз мало више улагања, могу се постићи европски резултати експлоатације.

Истраживање примарних облика енергије чврстих фаза као што су камени угаљ, мрки угаљ и лигнит мора бити дугорочно.

Што се тиче течне и гасовите компоненте енергетских минералних сировина, основна пажња мора се поклонити потреби и могућностима за даљу интензификацију истраживања нафте и гаса, што је битна претпоставка за повећање производње. Посебан проблем у овој области представља предимензионираност рафинерија. Делови Источне Србије веома су интересантни за геолошка истраживања битуменозних шкриљаца из којих се могу добијати нафтне компоненте. То је сада веома мало истражена област, као што се веома мало примењује експлоатација термалних енергија. Истраживања термалних вода су у зачетку, а овај вид енергије даје велику могућност замене постојећих енергија, а добит је вишеструка (могућност грејања индустријских хала, станова, топлих леја и пластеника), као и развој бањско-рекреативног туризма.

Енергетски извори не представљају ограничавајући фактор развоја земље до краја овог века и касније. Према расположивим резервама још неколико деценија се може рачунати са изворима довољним за обезбеђење 3/4 потребне енергије. У томе далеко предњачи угаљ, затим нафта и гас у мањим процентима. Основе будућег развоја енергетике треба да представљају међусобно комплементарни програми развоја, пре свега градња енергетских и електроенергетских капацитета, развијање и увођење нових технологија. Реализацијом таквих и сличних програма обезбедило би се потпуно задовољавање енергетских потреба, уз остваривање опредељења и проналажење начина да сваки будући потрошач партиципира у средствима за градњу таквих капацитета, односно да развој енергетике буде виталан интерес појединца и државе.

73. Саобраћај

У циљу обезбеђења максималне проточности и безбедности саобраћаја нужно је утврдити целовите и темељне програме радова на одржавању и развоју магистралних и регионалних путева. Такође је неопходно појачати инспекцијски

надзор и поштрити услове за обављање јавног превоза у смислу већих захтева техничке опремљености и кадровске оспособљености, а због безбедног и квалитетног обављања превоза путника. Даље је потребно поштрити политику издавања одобрења за извођење радова у подручју путног земљишта, предложити увођење одређених дажбина за заузећа саобраћајних површина и ометања текућег саобраћаја из било ког разлога.

Укупна ситуација намеће ревизију многих постојећих планова развоја у оквиру чега је потребно одредити политику интензивније модернизације мреже локалних путева. Ово треба да омогући убрзани развој многих сеоских подручја која су била запостављена и без адекватних саобраћајних веза остала потпуно неразвијена. За развој земље од важног је значаја градња аутопутева ка Мађарској, Македонији и Бугарској. У изградњу ових саобраћајница треба укључивати заинтересоване државе по систему концесија, како у градњи тако и у области превоза. Код конципирања развоја путне мреже приоритет треба да имају одређени стратешки путни правци.

Један од важнијих развојних планова у овој области је развој јавног градског саобраћаја у свим већим градовима где треба ићи на развој шинског, као и тролејбуског превоза. Циљ наведеног је супституција енергије и сви економски ефекти који из тога произстичу, као и ефекти заштите и очувања животне средине. Саставни део овог је организовање производње возила са електричном вучом у домаћим фабрикама које су иначе највећим делом оспособљене за то, али за сада нису производиле ова возила зато што није вођена организована политика за постизање тог циља. Исто важи за разноврсну опрему јавног градског саобраћаја коју треба стандардизовати и прописима захтевати њену употребу.

Железнички саобраћај данас нема ни изблиза положај који би требало да заузима с обзиром на рационалност и технолошку и економску ефикасност. Овај вид превоза је у потпуности под државном контролом и недопустиво је да се систем који сачињава 12% од укупног националног капитала нађе у ситуацији изузетно ниске репродуктивне и акумулативне способности. Наиме, транспортни капацитети су технички застарели и економски са високим степеном отписаности. Приходи од транспортне делатности ни изблиза не покривају трошкове експлоатације остварујући врло високе губитке у пословању.

На неповољан положај железница деловали су како узроци општег привредног карактера, тако и узроци који су настали у самој железници као последица лошег стања капацитета, њиховог неадекватног одржавања и високог степена имобилизације вучних и вучених транспортних средстава. Најважнији узроци који директно утичу на лоше стање су: опадање обима превоза робе услед општих привредних кретања, опрекидања токова репродукције проузроковане санкцијама; недостатак дизел горива за превозе на пругама које нису електрифициране, недостатак појединих специјалних врста кола за превозе, нарочито цистерни; висок степен имобилизације како вучних тако и вучених возила; диспаритети цена превозних услуга са кретањем цена репроматеријала и погонске енергије.

У путничком саобраћају је знатно опао квалитет услуга и ефикасности превоза, а од укупне дужине пруга електрифицирано је тек 31%, што условљава честа

отказивања знатног броја возова на пругама које нису електрифициране. Зато један од основних праваца развојен политике железнице мора бити електрификација пруга. За развој железнице од битног значаја је наставити разраду пројекта модернизације магистралних пруга Београд-Нови Сад-Суботица и Београд-Ниш-Димитровград ка Бугарској, чиме се остварује неопходан услов за укључивање у магистралну мрежу европских железница са свим техничким условима.

Речни саобраћај је изузетно значајан вид саобраћаја, а предузећа која се баве овом врстом превоза нису јавног карактера. Од битног значаја за будући развој речног саобраћаја у нашој земљи је чињеница да се отварањем канала Дунав-Рајна-Мајна умногоме скраћује пут између земаља западне Европе и Блиског истока, те се убудуће очекује вишеструко повећање превоза робе. Овим се испуњавају услови за експанзију речног саобраћаја. С обзиром да речни саобраћај има великих могућности за одвијање на територији земље и да подразумева најлакши и најјефтинији вид транспорта, јер се остварује природни путевима и то између земаља развијеног Запада и земаља Истока богатих сировинама, неопходно је да држава својим мерама регулисања уреди ову област, не ограничавајући се на вођење уписника за одређене пловне објекте и пловидбене дозволе.

Ваздушни саобраћај се налази под потпуном контролом државе у форми јавног предузећа које је оптерећено високим иностраним дуговима и представља једно од већих жаришта континуираних губитака чије се покривање врши преко буџета, стварајући тако високе износе што јавних, што прикривених дефицита. Нужно је у што краћем року донети прописе којима би се у овој области вратили тржишни односи, односно укинуло ово јавно предузеће. То би свакако смањило губитке државе и умањило притисак на буџет.

Поштански, телеграфски и телефонски саобраћај је област коју карактерише постојање јединственог техничког процеса, који није и јединствено регулисан што би било рационално. Овај вид саобраћаја далеко заостаје за потребама за шта је основни разлог недостатак средстава, а један је од области где је због коњуктеуре и атрактивности тржишта најлакше довести страни капитал, посебно у систему мобилне телефоније.

74. Урбанизам и просторно планирање

У овој области је нужно преиспитати организационе и стручне потенцијале, а такође и постојање и делатност низа установа, које су се у име за рачун државних органа, бавиле питањима урбанизма и просторног планирања. Нужно је решавање проблема бесправне грање и дефинисања услова за санирање тог стања у смислу могуће легализације, уз финансијску накнаду, тамо где је то технички могуће.

Просторно планирање и просторни план, као докуменат трајне вредности по својим решењима, мора да задовољи низ услова: целовит стратешки и управљачки докуменат, којим се успоставља однос према коришћењу и очувању укупног простора с прецизним одређењима према пројектима који имају национални значај; како би се постигао циљ дугорочног социјалног и економског развоја нужно је планом фаворизоваи све оне сегменте који ће економски

најоправданије и временски најбрже допринети остварењу тог циља; планом је нужно дефинисати величину хидропотенцијала и његов квалитет, као и предвиђање ревитализације постојећих термо и хидроелектрана; за одређене просторне јединице нужно је дефинисати основне проблеме и потенцијале, природне, демографске и економске, а онда и циљеве и приоритете у реализацији; приоритет у изради просторног плана треба да имају подручја од изузетног значаја, што подразумева дефинисање листе подручја приоритетног развоја итд.

75. Стамбена политика и грађевинарство

У овој области је нужно изналажење могућности за решавање стамбених питања првенствено одређених категорија угрожених, младих и способних кадрова, а на начин и у складу са материјалним приликама. У том правцу, сагласно политици Српске радикалне странке, предложиће се локације за индивидуалну стамбену изградњу одређеном кругу и категорији грађана, уз остварење услова да се то и реализује, а да се истовремено, у границама могућности, ангажују и лична средства. У овој области, као што је то случај у свим савременим државама, посебна пажња биће посвећена најугроженијим категоријама становништва, као и оним делатностима које су од виталног интереса за одбрану и безбедност државе. За ове категорије градиће се станови који ће имати посебан својински третман (државни станови) и моћи ће да се користе само док траје стање угрожености, односно вршења одређеног службеног позива (војска, милиција). У сарадњи са пословима везаним за просторно планирање ствараће се услови за правилније и равномерније насељавање и ванградских подручја. У том циљу даће се приоритет насељавању ванградских подручја, посебно код великих и сада пренатрпаних градова.

Област грађевинарства је изузетно значајна за земљу у целини, имајући при том у виду постојећу оперативу, као и огромна стручна знања која спадају у ред водећих у свету. Као доказ овог навода може послужити и податак, да се и поред тешких услова привређивања ова грана одржава и изводи радове не само у земљи, већ и на светском тржишту. Што се тиче саме изградње објеката она је у непосредној вези са осталим делатностима привреде и само представља њихову реализацију. У овој делатности нагомилани су проблеми чије решавање су неопходна значајна средства, која су највећим делом, свесно или несвесно, испуштена кроз решења која су уређивала стамбене односе и комуналну делатност. Уместо да се потребна средства кумулирају за даљу изградњу, продајом и откупом станова, или наплатом путарина и других извора усмере у даљи развој, односно даљу изградњу објеката то није учињено па је ова делатност доведена у крајње незавидан положај, очекујући подстицајна средства, пре свега из разних буџера. Изградња објеката у овом тренутку спада у област најзначајнијих и најпрофитабилнијих делатности, па ће јој се у складу с тим посветити посебна пажња, како кроз нормативна решења, тако и кроз конкретну реализацију одређених програма.

76. Комуналне делатности

Основна карактеристика досадашњег уређивања односа у комуналној делатности је да су конкретне радње, а тиме и одговорност, пренете са државе на градове и општине, чиме се доказује неспособност за целовито и јединствено уређење

односа у овој области. Доношењем јединствених прописа за целу територију државе не би се довело у питање уставно право нижих територијалних јединица локалне самоуправе, а обзиром да је питање уређивања одређених специфичности као питање извршења задатака свакако у њиховој надлежности. Међутим, питање уређивања основних односа, као и питање контроле надзора над њиховом реализацијом, мора бити у надлежности републичких органа управе. Јединственим уређењем ових односа не доводи се у питање централизација власти, већ стварање услова за потпуну једнакост грађана, без обзира да ли су корисници комуналних услуга у великом или малом насељу.

77. Водопривреда

Трансформисање делатности у вези са водом са статута хидротехничке службе и пасивне водопривреде у активну и функционалну водопривреду повлачи за собом формирање адекватне водопривредне оперативе, преко које се реализује процес водопривређивања. У нашим условима водопривредна оператива се спроводи путем јавних водопривредних предузећа - на бази коришћења монопола над природним ресурсима воде.

По својој суштини, водна рента представља екстрадобит, односно екстрадоходак у условима робно-новчаних односа. Она се јавља као последица околности што се водопривређивање остварује у условима робне привреде, где се вода не појављује као нетржишно привредно добро, већ има својство робе при њеном искоришћавању.

Средства од накнаде за наводњавање, накнаде за одвођење сувишних вода, накнаде за извађени материјал из водотока и накнада за коришћење водопривредних објеката су приход јавног водопривредног предузећа. Ова предузећа су дужна да обезбеде одржавање објеката водопривредне инфраструктуре, као и да врше наплату накнада. Поред проблематичних критеријума за утврђивање висине накнада за коришћење вода, као посебан проблем појављује се наплата накнада за наводњавање и то како од индивидуалних корисника, тако и од великих система у друштвеној својини.

Држава се не може задовољити доношењем регулативе чије је спровођење у пракси без икаквих резултата, не само што је реч о јавним водопривредним предузећима, већ и зато што су такви системи у највећем броју случајева оптерећени високим девизним кредитима, који ће пре или касније морати да се отплаћују. Логично је да се држава макар не одриче прихода који јој припадају у области водопривреде.

78. Туризам

Туризам, као привредна грана мора себи у условима тржишне привреде и потпуне приватизације да обезбеди изворну акумулативност. Ослањање на државу се мора ограничити у обезбеђивању стабилних услова привређивања - здрав новац, солидна пореска политика, тржишност и слободна конкуренција. У тим условима могуће је планирати и остваривати туристичке услуге без кредита из примарне емисије и на основама предузетничке добити.

Улога државе у обезбеђивању нормалног функционисања туризма огледа се још и у обезбеђивању услова за изградњу привредне и комуналне инфраструктуре и саобраћаја.

Туризму треба, пре свега изменом својинских односа, омогућити конкурентност укупне туристичке понуде и подизања нивоа квалитета услуга, што ће се постићи законским дефинисањем приватизације и прописивањем минимума услова за оснивање предузећа у овој области (где значајну улогу поред материјалних услова има и квалитет и кадровска оспособљеност људи који ће се бавити овим послом). Све остало треба да регулише тржиште својим санкцијама и правна држава поштовањем института уговорних односа.

79. Занатство

Развој занатства, и производног и услужног, је систематски занемариван у дугом низу година, првенствено због заснованости на приватној својини и аверзији власти према њој. Чак и данас се не прихвата чињеница да је приватизација једино излаз из постојеће ситуације, па се уз занатство, у законе о приватном предузетништву смешта целокупна активност приватног сектора, без обзира на врсте делатности и видове организације, као и уставон дефинисану равноправност свих облика својине. Поред тога, доношењем закона се образлаже нужношћу сузбијања сиве економије, чиме се између приватног сектора и сиве економије ставља знак једнакости, а сам назив закона који првенствено треба да елиминише досада важећу ограничену слободу предузетништва, деградира основни принцип либерално-тржишне привреде - слободну предузимљивост предузетника, свођењем на овако узак оквир.

Мерама пореске политике треба дефинисати захватања државе из реално оствареног промета односно прихода, а осталим законским нормама се регулише немогућност злоупотребе повлашћеног пореског статуса у односу на правна лица, (ограничење количине роба која се може набавити по повлашћеној цени за потребе обављања делатности, без могућности да она служи за шпекулативну трговину). Перспективе развоја занатства, уз стимулативну-неограничавајућу законску регулативу су у области услужног занатства, уметничких предмета и домаће радиности.

80. Заштита животне средине

Циљ Српске радикалне странке је квалитетан ниво заштите и унапређења животне средине. Сложеност и међузависност процеса у природној средини, чињеница да је људско друштво нераздвојни део тог система, и да се основни узроци деградације животне средине налазе у области људског деловања, упућују на то да се у решавању садашњих и будућих проблема заштите и унапређења животне средине, мора поћи од сазнања о узајамној повезаности економског развоја и стања животне средине. Уколико не заштитимо структуру, функције и разноликост природног система нашег света од којих зависе све друге, па и наша врста, развој ће нас предодредити на неуспех.

Уколико ресурсе земље не будемо користили мудро и одмерено, будућим генерацијама, без икаквог оправдања, одузимамо право на будућност. Систем

заштите и унапређења животне средине мора садржати и одређене мере заштите, поступак стављања под заштиту и управљање заштићеним добрима, мере и поступке заштите од штетних утицаја делатности на животну средину, финансирање заштите и унапређивања животне средине и сл.

Било који вид интервенције у животној средини, квалификован као коришћење природних богатстава, може бити предузиман само под условом да се елиминише нарушавање животне средине како би се избегла трајна оштећења или значајне промене природних облика, загађивања или деградације животне средине. Ову обавезу, односно обавезу испуњења превентивних мера заштите животне средине, најбоље је лоцирати на инвеститора.

Мере заштите треба дефинисати још у планирању и изградњи. Потребно је дефинисати начелну обавезу да се уређење простора, коришћење природних богатстава, биљног и животињског света одређено просторним и урбанистичким планом (као и другим плановима) врши уз очување и унапређење природних богатстава, обезбеђење заштите природних добара, очување биолошке разноврсности, одређивање мере заштите од удеса и елементарних непогода ширих размера. У овим плановима треба дефинисати режим очувања и коришћења одређених подручја, одређивање подручја угрожених делова животне средине (загађена, подручја угрожена ерозијом, експлоатацијом минералних сировина) са мерама за њихову санацију. Изузетно је важна и област која се односи на потврђивање мера и услова заштите животне средине које одређују коришћење простора намењеног експлоатацији минералних сировина, изградњи индустријских и енергетских објеката, објеката за одлагање отпада, објеката инфраструктуре и других објеката чијом изградњом или коришћењем се може угрозити животна средина.

Како спровођење ових мера заштите подразумева давање сагласности државног органа надлежног за ове послове, то се критеријуми за анализу утицаја објеката и радова на животну средину морају едтаљно дефинисати, ради елиминисања могућности дискриминације инвеститора према произвољној оцени, као и спречавања корупције која нужно прати систем дозвола и сагласности.

Средства неопходна за обезбеђивање и подстицање мера превенције и санације у заштити животне средине у земљи, треба обезбедити из буџета, а она прикупљена од пореза на цигарете, пластичну амбалажу, пестициде, моторна возила и сл., као и из средстава инвестиције за објекте за које је прописана обавеза израде анализе утицаја на животну средину. Такође је могуће, преусмеравањем дела буџетских средстава обезбедити додатна средства за ове потребе, на пример елиминацијом буџетских потрошача попут разних удружења из комунистичких времена. Извор би могао бити и порез на застареле и прљаве технологије чиме би се њихови корисници стимулисали на њихову замену, као и из наплаћених казни за непридржавање прописаних правила заштите животне средине.

Посебним казним мерама би требало санкционисати увоз, прераду, складиштење и одлагање радиоактивног и другог отпада који има својство опасних материјала иностраног порекла, што у међународним размерама постаје предмет најуносније трговине на највишим државним нивоима. Исто тако нужно

је предвидети најстроже санкције за државне органе задужене за послове заштите и унапређења животне средине, који не објаве истините податке који се односе на квалитет животне средине.

IV Социјални програм

81. Основна начела социјалне политике

Данас, на прагу 21. века, налазимо се у сличној социјалној ситуацији као на крају 19. века. Једино народно благостање може бити гаранција стабилне социјалне сигурности грађана, а тај циљ се може постићи на основу следећих начела:

1. Лични интерес појединаца је покретач свих активности. Интерес гони човека на активности а самим тим отвара му нове просторе за деловање и умножавање интереса и области интересовања. Лични интерес чини човека далеко одговорнијим за активности које предузима јер у крајњем сви резултати се превасходно њега тичу, погађају га или награђују. Средство за остваривање личног интереса и аниматора активности је конкуренција - тржиште. Слобода је услов који треба да омогући живот достојан човека. Лични интерес није могуће остварити уколико нема истинских слобода.

2. Лична одговорност са санкцијама које погађају појединца и представљају његов ризик поводом неког деловања које има карактер друштвено непризнатог начина остваривања интереса.

3. Материјална сигурност која искључује болест и сиромаштво, могућа је уколико се човеку дозволи да се слободно размахне својом способношћу, интересовањем и врлинама. Природна неједнакост људи, што подразумева раличите способности и могућности, намећу потребу постојања гаранције минимума виталних интереса грађана, као норме стандарда обавезујуће за сва социјална права човека.

4. Држава мора бити опозиција сиромаштву и болести. Средства за финансирање државе треба да обезбеђују грађани према својој економској снази, односно имовном стању. Из овог начела следе бројни принципи који треба да успоставе јефтину и ефикасну државу која може испуњавати социјалну функцију и у којој државни терети неће бити намет чије испуњење доводи у питање егзистенцију грађана.

5. Ефикасност социјалне заштите постиже се законима којима се обезбеђују механизми који спречавају понирање социјалног стања човека и којима се врши правремена социјална интервенција државе. О социјалном стању превасходну бригу мора да води појединац и породица, а држава у изузетним случајевима, прописаним законом, када природне неједнакости и неспособност угрожавају, пре свега, живот појединца.

82. Здравство

Наше здравство се може окарактерисати као веома скупа делатност која ни издалека не пружа квалитетну здравствену заштиту становништву. Организација здравства је круто и гломазно постављена а финансирање се врши превасходно путем обавезних доприноса за здравствено осигурање, који су један од јавних прихода. Путем обавезног здравственог осигурања и доприноса који се уплаћују, врши се тзв. текуће финансирање здравствене заштите као државне функције која се остварује преко парламентарних органа и институција. То доводи у

ситуацију појединца да годинама издваја за здравство а када треба да оствари право на здравствену заштиту улази у лавиринт прописа који га ограничавају и мора да плаћа специјалистичке прегледе и лекове. Питање, зашто је онда та средства издвајао, где су та средства, зашто мора у државном здравству и државним апотекама да плаћа, остају без одговора.. Здравствене установе су тако организоване и територијално рамештене да је огроомна разлика у квалитету услуга и могућностима њиховог коришћења.

Начин финансирања здравства није омогућио развој капацитета (објеката, уређаја, опреме) и њихово обнављање. Модернизација која је спорадично чињена била је недовољна јер систем није омогућио репродуктивност у здравству. Институте и рехабилитациони центри налазе се у тешком материјалном положају, а слична ситуација је и са високоспецијализованим институцијама. Основно здравство и превенција нису у стању да испуне функције. После обавезног стажа лекари су препуштени сналажљивости и умешности при запошљавању. Специјализација, магистријум и докторат постају привилегија и дар. Тако сада имамо ситуацију да се на медицинским факултетима запошљавају већином деца професора тог факултета. Материјални положај здравствених радника је тежак и он представља јак дестимулациони фактор. Генерално стање у здравству поклапа се са стањем у држави и друштву. Због тога српски радикали сматрају да је у нашој земљи неопходна свеобухватна реформа здравства.

83. Основе здравствене заштите и осигурања

Српски радикали су уверења да би се најефикасније спровела здравствена заштита по следећим принципима:

1. Основна брига о здравственом стању превасходна је брига појединца, његове породице па тек онда државе. Држава се (као универзални гарант) јавља у законом прописаним случајевима када појединац није способан или нема средства за здравствену заштиту. Овим решењем држава онемогућава појаву ситуације да неко због природне неједнакости умре од болести зато што није у могућности да обезбеди средства за лечење.
2. Средства за здравствено осигурање обезбеђује грађанин путем добровољног осигурања. Све уплате евидентирају се у посебном картону за појединца. То је уједно својеврсни облик штедне наменских средстава за здравство.
3. Појединац има апсолутну слободу избора лекара и здравствене установе у којој ће користити здравствену заштиту.
4. Лица и установе које пружају здравствене услуге послују на тржишним принципима. Без обзира на својински облик сви који нуде здравствене услуге су равноправни и учествују на тржишту. То значи да је битна здравствена услуга, њен квалитет, ефикасност заштите и други параметри способности и вредности а не својински облик.
5. О коришћењу средстава са здравственог картона одлучује појединац. На овај начин избегава се свака врста лажне солидарности која је до сада имала карактер

отимања средстава. На овај начин се максимално поштује право личне својине сваког појединца.

6. Организације које врше здравствено осигурање овлашћене су да издају гаранције да ће пружена здравствена услуга бити наплаћена. Њоме се гарантује сигурност организацији која пружа здравствене услуге да може наплатити цену услуге, а уједно се пружа сигурност појединцу да без обзира на стање средстава на његовом картону може користити здравствену услугу. У пракси то може значити својеврстан облик кредитирања појединца који нема довољно средстава на свом картону.

7. Овај начин обезбеђивања и коришћења средстава намењених здравству неминовно доводи до конкуренције и успостављања здравственог тржишта. Конкуренција, пак, доводи до пада цена здравствених услуга. Профит гони здравствене установе да саме проналазе најоптималнију организацију и да се боре за пацијенте. Ту нема места за неспособне, нерационалне и неефикасне. Лечење постаје доступно сваком грађанину и он, руководећи се пре свега личним интересом, бира здравствену организацију која ће му пружити здравствену услугу.

8. Сва права која се остварују из здравственог осигурања зависиће од стања средстава на картону појединца. Тако појединац кроз здравствено осигурање у суштини обезбеђује себи средства за боловање, односно наменски штеди за случај болести као ризика. Дакле, нема могућности, као што је данас често пракса, одласка на боловање иако не постоји болест, јер болест напада људе без одређене закономерности па је потребно чувати средства на картону као сталну резерву за случај стварне потребе.

9. У свим областима здравствене заштите мора постојати конкуренција установа које пружају здравствену услугу, а поред државних, мора се дозволити и организација и пословање здравствених установа у приватној својини. Установе за пружање здравствених услуга могу започети са вршењем делатности тек пошто специјализована организација којој су пренети послови бриге о здрављу становништва изда решење да су испуњени сви законом утврђени услови.

10. Труднице, деца до 18 година живота и грађани старији од 65 година, имају право на здравствену заштиту из јавних прихода. То значи да здравствене услуге које користе наведене категорије становништва плаћа држава средствима буџета. Тако држава испуњава своју функцију универзалног гаранта. Тежња за повећањем наталитета налаже да о деци држава мора посебно водити рачуна, а са 65 година живота губи се радна способност те нема могућности да појединац сам о себи води бригу. Уколико ове категорије становништва желе да користе услуге приватних установа, разлику у цени коштања услуга (државна-приватна) плаћају сами.

11. Заводи за заштиту здравља били би надлежни за спровођење вакцинисања становништва, превентивну здравствену заштиту а и контролисали би стручно усавршавање здравствених кадрова, здравствену исправност воде, хране, ваздуха и отпадних вода које се испуштају у реке. Како би се предупредиле епидемије, а елиминисали протагонисти нестручног рада, смањила стопа смртности

становништва, установе које пружају здравствене услуге морају свакодневно достављати податке за здравствену статистику.

12. Картон осигураника постаје водич кроз права које се на тржишту заснованом на конкуренцији, остварују а то чини беспредметним већину права која се данас административно реализују уз многе бирократске препреке.

13. На основу ових принципа лекар се максимално враћа струци - лечењу болесника, а послови организације и стварања услова за рад струке поверавају се другим професијама.

14. Категорије становништва која је неспособна за рад и незапослени који немају средства за живот, здравствене услуге могу користити само у државним установама, а средства за њихово лечење обезбеђују се у буџету државе.

15. Болести које угрожавају здравље на целој територији државе и оне болести за које не постоји ефикасан лек (рак, сида итд) обавезно се пријављују заводу. За њих држава увек обезбеђује средства за лечење уколико су она недовољна на картону осигураника.

16. Постојећу мрежу здравствених станица и амбуланти треба одржати на сеоским подручјима уз стварање услова за приватну иницијативу.

17. Велики број незапослених здравствених радника, може решити питање запослења кроз институт кућних лекара који осим интервентне прве помоћи, прегледа, уобичајене терапије, постају и здравствени водичи целој породици преузимајући потпуну бригу о здравственом стању својих пацијената.

18. Рехабилитациони центри и бање, које су од сада биле привилегије у лечењу, средствима постојећих фондова постају доступнији свим грађанима, а за њихово коришћење нису одлучујући упути администрације.

19. Све инвестиције у здравствену заштиту имају апсолутно пореско ослобађање, без обзира да ли су учињене у државне или приватне установе. Процес приватизације је нужан и у овој области али са њом треба почети тек пошто се ураде нове основе здравственог осигурања на бази овог програма.

20. Како су здравствене услуге на тржишту, овај начин организовања здравства ствара велике могућности за укључивање на међународно тржиште. Бројне бање, рехабилитациони центри и високо специјализоване здравствене установе са својим кадровским потенцијалом, уз одговарајући маркетинг, могу привући стране пацијенте.

21. Недозвољено је у цивилизованим земљама да се лекови издају без рецепта, а самим тим и без одговарајуће здравствене дијагностике. Због нерегулисаних односа између приватних апотека и фондова здравства то је код нас уобичајена пракса. И у овој области се морају увести ригорозне мере контроле.

Средње медицинске школе и медицински факултети могу се оснивати у свим облицима својине. Обавезни стаж може се обавити у свим здравственим

установама које испуњавају прописане услове у погледу врсте здравствених услуга које пружају, опреме, уређаја и кадрова. Средства за специјализацију лекара обезбеђује држава за лекаре запослене у државним здравствених установама, односно приватни власници којима су потребни специјалистички кадрови.

84. Социјална политика

Званична политика није нашла одговарајуће механизме заштите социјалног положаја грађана или није хтела, како би социјално угрожене грађане држала што дуже у зависности од званичне политике и њене “социјалне праве”. Пад свих привредних активности и недостатак решења за њихово подстицање, договорна економија као облик организовања и функционисања привреде, друштвена својина, занемаривање економских законитости и њихово подређивање погрешним идеолошким примесима, узроци су драстичног пада стандарда грађана и довођење великог дела становништва на руб егзистенције. Тамо где је политика власник, управљач, порезник, контролор па и тржиште, проблеми и апсурди су неминовни.

Да апсурд буде већи, међу незапосленима се налазе најшколованији и млађи који би по логици ствари морали да буду најпродуктивнији део популације. Култ нерада и неодговорности социјалисти негују као признату вредност. Култ идеолошке припадности, послушништва, подобности и флексибилности негује се као вредност која се цени и валоризује кроз распоређивање на боља радна места. Стручни кадрови на руководећим местима скоро да и нису потребни јер партија “води бригу о свему”.

85. Зараде

Рад и запослење треба ослободити свих административних стега. Закони у овој области морају бити јасни, гарантовати минимум заштите слободе и права. Радни однос треба јединствено регулисати на целом простору наше земље као јединственом привредном подручју. Пошто је рад на тржишту, уговором о раду ангажују се радне способности на један општи и трајан начин који омогућава непосредно коришћење радних способности. Код уговора о раду зарада се јавља као награда која се периодично даје у зависности од вредности уложеног рада. Зарада је оно што мотивише појединца да свој рад нуди на тржишту.

По концепту српских радикала зарада мора бити пре свега економска категорија која само једним делом има социјалну компоненту, тако да се социјала максимално сели из привређивања и стварања нове вредности намењене тржишту. Не сме се заборавити да је рад на тржишту и да зарада мора пратити ефекте рада који се такође верификује на тржишту рада или услуга.

Значајан фактор стабилности и сигурности зараде мора бити систем колективног уговарања. Централни колективни уговор мора бити општи колективни уговор који се закључује на нивоу државе. Најважније питање тог уговора је најнижа цена рада и механизми за њено очување. Механизмима за заштиту најниже цене рада штити се минимум зараде која се исплаћује и гарантује да се и зарадом за

најједноставнији рад може обезбедити солидна егзистенција. То је лимит испод кога се не сме ићи. Поред послодавца и запослених, страна уговорница је и влада која гарантује да својом економском, монетарном, фискалном и другим политикама неће обезвредити најнижу цену рада. Механизам колективног уговарања мора садржати и јасне правце обезбеђења најниже цене рада за случај пословања са губитком, Такво пословање неминовно доводи до угрожавања зарада које, ипак, не смеју пасти у амбис симболичне награде која се прима реда ради. Ако предузеће послује са губитком, најнижа зарада може да се исплаћује умањена за највише 15%, али најдуже три месеца. После тог рока послодавац неминовно иде у стечај, јер када није могао своје интересе да реализује очигледно је неспособан да привређује.

Највећи проблеми у систему зарада наступају баш у случајевима пословања са губитком које доводи до стечаја или ликвидације послодавца и у случају технолошких, организационих и економских промена које наступе код послодавца. Поред реалног губитка и нарушавања интереса послодавца јавља се и угрожавање права на запослење и права на зараду. Први начин анулирања стања насталог престанком потребе за радом упосленог мора бити најактивнији однос брзог успостављања нове упослености. На располагању су две мере:

а) запослење код другог послодавца;

б) преквалификација и доквалификација ради запослења код истог или другог послодавца. То су мере које мора да понуди и обезбеди послодавац код кога престаје потреба за радом запослених. Мерама економске и пореске политике та активност послодавца се уважава а запослени санкционише уколико је не прихвати.

Следећа мера која може донекле поправити положај запосленог за чијим радом престаје потреба је једнократна отпремнина коју уговарају послодавац и запослени. Та отпремнина је трошак послодавца, после чије исплате престаје радни однос запосленог. Исплата ове отпремнине има други приоритет у редоследу наплате из стечајен масе. За случај привремене незапослености (престанак радног односа) установљава се материјално обезбеђење као облик заштите социјалне сигурности грађана. Средства за овај вид социјалне сигурности обезбеђују запослени по основу добровољног осигурања за случај незапослености. Запослени док су у радном односу добровољно издвајају за своју социјалну сигурност за случај незапослености. То је облик штедње и каско осигурања који има за циљ да запослени, док је у радном односу, издваја и штеди средства преко тржишта рада за случај да остане без посла и да буде нарушена негова егзистенција.

Резултати привређивања и порески подстицај морају стимулисати послодавца да квалитетну радну снагу адекватно награди. Један од значајних фактора у систему зарада је минули рад, који такође мора да претрпи корениту промену. Минули рад треба напустити и преформулисати га у сталност и верност на раду. Њега треба вредновати са 1% цене рада за сваку пуну годину радног стажа код послодавца. Овом мером се отвара простор за послодавца да награђује, а губе се до сада присутни разлози постојања минулог рада као доказа да је дугогодишњим радом

запослени учествовао у подизању послодавца и друштва. Такво тумачење минулог рада је неприхватљиво јер је рад на тржишту економска категорија.

Да би тржиште рада оживело мора да буде концентрисано као место где се сусрећу све понуде и потражње за радном снагом и где се добијају најосновније информације, обавештења и препоруке како, где и под којим условима могу да се реше захтеви радника и послодавца. Оспособљавање, преквалификација, доквалификација, тестирања и анализе ради потребе запослења су основне услуге. Те делатности финансира буџет, а у делу додатних захтева и посебних интереса послодавца и наградом, на основу уговора који закључују, тржиште рада и заинтересовани послодавац. У евиденцију лица која траже да им тржиште посредује у запослењу уносе се сви грађани који имају потребу да се запосле или промене послодавца. Само приликом запошљавања лица која се по први пут примају у радни однос послодавац може користити пореске бенефиције. Том мером се једино стимулише запошљавање младих. Никако не треба укључити постојање наменских фондова који се финансирају добровољно (за запошљавање на недовољно развијеним подручјима, за запошљавање изузетних талената итд.) као и фонд за случај привремене незапослености.

Дугогодишњим и добровољним издвајањем средстава запослени преузима својевољно бригу о свом материјалном положају уколико дође у ситуацију да нема средстава по основу зараде. Та средства која издваја месечно не би требало да представљају терет, а после дужег низа година она постану значајна и стално се увећавају по основу каматног приноса. Та средства тржиште рада треба да пласира, као инвестициони фонд и стално увећава. Овакав начин обезбеђења средстава због престанка запослења, а самим тим и ускраћивања зараде, је одраз личне одговорности појединца који је дужан да пре свих сам води бригу о себи и својој породици. Зато је потребно пореским мерама стимулисати штедњу и аутосигурност о којој запослени размишља и у релативном благостању. Тај облик штедње преко тржишта рада којим запослени обезбеђују материјално обезбеђење, признаје се и не улази у пореску основицу грађана. За то постоје два крупна разлога. Први, обезбеђење сигурности на овај начин је у ствари делегирање социјалне компоненте државе на појединца и други, што се на тај начин штеде средства која би била намењена личној потрошњи, чиме се акумулира капитал неопходан за тржиште капитала, а тиме се снижава укупна каматна стопа и стабилизује домаће средство плаћања.

86. Пензије

Систем пензијског и инвалидског осигурања мора бити јединствено решен на читавој територији државе. Обавезност осигурања мора се трансформисати у добровољност, а издвајања појединца за пензије мора представљати његову штедњу и уједно својину која у држави ужива апсолутну заштиту. Окамаћени доприноси увећавају средства појединца и друштвена брига постаје лична имовинска брига и категорија. Права из пензијског осигурања такође треба ставити у зависност од дужине и обима (висине) улагања. Један део пензије који не зависи од доприноса појединца прирада сваком грађанину који наврши 65 година живота или има 40 година стажа осигурања. Тај део пензије има исти износ, а средства се обезбеђују у буџету државе.

Други, далеко већи део пензије зависи од висине и дужине трајања добровољног улагања и увећан је дугогодишњим окамаћивањем. Окамаћени доприноси за осигурање за случај незапослености моментом остваривања права на пензију приписују се такође добровољно издвојеним окамаћеним доприносима за пензијско осигурање.

Овај систем захтева да се организатори пензијског осигурања поставе као моћан инвестициони фонд који је стимулисан да средства ангажује на тржишту капитала ради окамаћења, улаже у акције ради дивиденде, па чак и оснива профитабилна предузећа из области производње и услуга, а нарочито институције које би повратно нудиле услуге пензионерима на тржишним принципима па у замену за пензију или један њен део водили комплетну бригу о социјалном стању пензионера. По правилу, на Западу су пензиони фондови најмоћнији инвестициони фондови који одржавају стабилност привредног система, како уплаћени доприноси из ранијих година не би били обезвређени.

87. Борачка заштита

Борачко-инвалидску заштиту учесника рата, војних и цивилних жртава оружаних сукоба и чланова њихових породица данас карактерише велика државна небрига. Сва права која се остварују на свим нивоима, недовољна су и крајње неизвесна. Тренутно су најугроженија права бораца и инвалида оружаних сукоба после 17.08.1991. године. Спорно и недоследно решавање њиховог статуса, поред социјалних проблема, ствара читав низ спорних питања патриотизма, националног и људског достојанства, што погубно делује на задовољство и квалитет живота.

Грађани који су на позив надлежног државног органа мобилисани или добровољно укључени у оружане сукобе, заслужују апсолутну заштиту социјалних права од стране државе. Сва права која треба да остваре по основу борачко-инвалидске заштите могу се сврстати у неколико група у зависности од корисника права. Први групу чине права која припадају свим борцима без обзира на инвалидитет. Њима се из државног буџета мора обезбедити: средства за приоритетно запошљавање, бесплатан превоз у градском саобраћају, бенефициран превоз (до 50%) у јавном друмском, речном и железничком саобраћају, коришћење бесплатне здравствене заштите, смањење старосне границе за одлазак у пензију сразмерно времену проведеном на ратишту.

Другу групу права чине права која су израз инвалидитета, ратног или мирнодопског. Лицима која су у потпуности изгубила радну способност из буџета државе треба обезбедити право на инвалидску пензију, бесплатне лекове, помагала, помоћ у кући и смештај у одговарајуће установе. За лица која су радну способност изгубила делимично треба обезбедити помоћ при преквалификацији, доквалификацији, помоћ при оспособљавању и запошљавању као и право на личну инвалиднину. Трећа група тиче се права породица палих бораца којима из државног буџета треба обезбедити породичну инвалиднину која ће пратити социјално стање и потребе породице.

Све наведене мере су нужне како би грађани увек знали да због патриотског чина и испуњавања дужности одбране земље неће бити у стању нерешеног социјалног

статуса. Ратни и мирнодопски инвалиди морају бити државна брига, јер је на позив државе грађанин дошао у ситуацију да губитком дела тела или на други сличан начин наруши своје здравствено стање а самим тим и своју радну способност.

88. Инвалидска заштита

Нарушена радна способност је објективизирани хендикеп појединца који га чини неравноправним са онима чија радна способност није нарушена. Нарушена радна способност је изведени облик природне неједнакости и зато заслужује посебну пажњу државе, као политичке организације свих грађана. Нарушавање радне способности је зло за грађанина појединца, његову породицу и државу. Она оптерећује појединца јер му је отежан рад, а због ниже цене на тржишту рада не може обезбедити средства за задовољавајућу егзистенцију породице. Нарушена радна способност битно утиче на стварање нових вредности чиме угрожава интересе послодавца и државе. Лако се може закључити да је нарушена радна способност друштвено зло које треба уклонити, спречити могућност настајања, а уколико наступи потребно је на одговарајући начин ублажити штетне ефекте које носи. Према узроцима који су довели до инвалидности разликују се инвалидност која је наступила због разлога непосредног дејства услова и догађаја на радном месту: повреда на раду и професионална болест, инвалидност која је наступила због повреде ван рада или због болести.

По схватњу српских радикала за случај повреде на раду или професионалне болести учешће послодавца и државе у санирању последица смањења радне способности мора да буде њихова обавеза. Инвалид рада може остварити право на преквалификацију, доквалификацију и оспособљавање ради запослења код истог или другог послодавца, о трошку послодавца код кога је претрпео повреду на раду или задобио професионално обољење. Једно од права које може остварити је распоређивање на послове који одговарају преосталој радној способности инвалида рада, са пуним или скраћеним радним временом. Накнаде које послодавац исплаћује инвалидима рада не улазе у основицу за опорезивање, јер сва давања по овом основу у суштини имају карактер накнаде штете. Запошљавање инвалида рада мора бити уважено у пореској политици.

Ради ефикасније заштите запослених и спречавања настанка инвалидности потребно је извршити ревизију свих радних места на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем. Пошто мерама заштите на раду није могуће отклонити последице тог посла обавезно треба прописати обавезу послодавца да је дужан да осигура запослене који раде на тим местима код организације здравственог осигурања. Ова средства се користе за исплату права по основу инвалидности и бенефиција у остваривању пензија.

За случај повреде ван рада или болести ситуација је слична као у случају повреде на раду или професионалне болести, с тим што накнаде не обезбеђује послодавац већ организација здравственог осигурања где је запослени добровољно осигуран. Инвалидску заштиту деце, учесника јавних акција и акција спашавања преузима држава којој стоје на располагању сличне мере.

89. Заштита стандарда становништва

Посебан предмет овог дела програма су механизми заштите стандарда грађана неспособних за рад који не располажу средствима за издржавање, и грађана и породица које не могу обезбедити довољно средстава за задовољавање виталних животних потреба. То је систем материјалног обезбеђења, односно социјалне помоћи. Дакле, уколико појединац и породица немају прихода по основу зараде, имовине или располагања имовином, обавезе издржавања и сл., њима се обезбеђује социјална помоћ из буџета државе. Социјална помоћ одређује се у висини недостајућих средстава којима се обезбеђује задовољење виталних интереса.

Лицима која примају социјалну помоћ зато што немају средстава за издржавање социјални положај држава решава приоритетним упошљавањем. Дакле, доквалификацијама и посредовањем ради запослења из средстава буџета, појединац и његова породица се доводе у стање да самостално обезбеђују средства за своју егзистенцију.

Развијањем система обезбеђења стамбеног простора за смештај, народних кухиња, дневних прихватилишта за скитнице помоћи ће најугроженијима. Развијањем система пружања социјалних услуга који послују на тржишним принципима помоћи ће се и грађанима који су материјално ситуирани али су због неког хендикеп (болест, дубока старост и др.) принуђени да користе ове услуге.

90. Породица и политика наталитета

Традиционална српска породица је стуб који је омогућио ослобођење, уједињење и просперитет генерација, стварање и развој слободне личности, патриотизма, моралности и одговорности. Својом економском снагом увек је била гарант личног суверенитета и велика сметња политичком авантуризму званом социјализам. Ти стубови су морали темељно да се униште како би се створио простор за колективизацију у беди, облик ненародне владавине једне партије.

Дужина просечног века се повећала али озбиљну сметњу просперитету представља ниска стопа наталитета, а у неким крајевима и дугогодишња негативна стопа. Каква је политика била најбоље се може видети и на примерима да су се људи одрицали очевине и дедовине ради дечјег додатка. Дакле, друштво је награђивало одрицање од узајамне љубави, поштовања, међусобног помагања и издржавања, а све ради бриге о човеку.

Постављени циљ “треће дете” се не остварује јер на сваком кораку родитеље срећу бројни проблеми који дестимулативно делују на рађање. Постојећи прописи о заштити трудница и породиља, здравственој заштити трудница, породица и новорођенчади, друштвеној заштити деце, образовању, пензијском и инвалидском осигурању, пореском систему, стамбеној изградњи, социјалној заштити не дају позитивне резултате. Економска независност породице не постоји, оне зависе од минималних зарада које се нередовно исплаћују.

Дечји додаток представља симболично признање које се исплаћује са закашњењем те не представља никакву помоћ породици. Накнаде које се исплаћују трудницама и породиљама су такође симболичне и нередовно се исплаћују. Образовање и васпитање преко постојећих институција је

маргинализовано, а знања и способност која се “стичу” у школи готово су непримењива у процесу радног ангажовања. Стамбена изградња, саобраћај, регионални развој и информисање такође значајно утичу на наталитет и значајно су доптинели стању породице и наталитета.

Породица треба да постане темељ друштва. Овај програм има за циљ да поврати углед и значај српске породице, како би јака и стабилна породица постала извор свих умних, моралних, слободарских, способних и хуманих појединаца за стварање народног благостања. Овим програмом се нуди читав низ мера из области економског живота, фискалне политике, образовања, заштите здравља, дечје заштите, брака и породичних односа, информисања, стамбене изградње, саобраћаја, комуналне инфраструктуре и равномерног развоја подручја, које би требало да допринесу заштити породице и подизања наталитета.

1. Породица мора да буде што независнија од деловања државе. Егзистенцију и материјална добра породица мора сама да обезбеђује, па је потребно створити амбијент како би способности, капитал и предузетништво могли на тржишту да остваре одговарајућу сатисфакцију. Што се сеоских домаћинстава тиче мораће се укинути сви лимити у погледу величине земљишног поседа.

2. Обезбедити стабилност прихода чланова породичног домаћинства. Запослени чланови породице морају имати гаранцију да се њихов рад налази на тржишту и да су у прилици да сходно својим способностима остварују адекватну плату или зараду.

3. Мисија сваког брака и породице је подизање потомства. Онолико колико је овај догађај важан за породицу једнако је важан и за државу. Да би се повећао наталитет поједине земље упечатљиво обележавају тај дан, како исмболичним мерама тако и значајном помоћу. Поред породилског одсуства, обиласка патронажних служби, дечјег додатка, бесплатног лечења и лекова, јефтине дечје хране и одеће, значајних пореских ослобођења у првим годинама живота, у свакој свакој јединици локалне самоуправе треба формирати фонд детета који би делом из буџетских средстава, делом путем спонзорства и донација, традиционалним аукцијама и другим манифестацијама обезбеђивао средства за симболично обележавање захвалности поводом рођења и поклон пакетима значајније помогао родитеље.

4. До 15 година живота треба признати право на дечји додатак без обзира на материјални положај и приходе родитеља. Износ треба прилагодити узрасту детета јер су потребе различите у зависности од година живота. Од 15 до 18 година дечји додатак треба условљавати само школовањем детета. Рођена и усвојена деца морају имати иста права. Средства за дечји додатак треба да се обезбеде у буџету државе а јединице локалне самоуправе треба само да раде поверени посао. Право на дечји додатак могу користити само деца наших држављана који су пописани.

5. Све трошкове породице намењене образовању и васпитању деце, и здравственој заштити деце, одећи, обући, храни за новорођенчад итд. треба признати у трошкове који не улазе у основу за опорезивање, а основица се смањује; најмање за 30% за свако дете до 2 године живота, од 2 до 15 година за

свако дете најмање 15% а за свако дете старије од 15 година по 10% уколико се школује. Овим пореским олакшицама не дира се у постојећа пореска ослобођења за сваког издржаваног члана домаћинства.

6. Чињеница је да су многе породиље усмерене на обезбеђење индустријске хране за одојчад. Предузећа која производе ову храну морају бити под најстрожом контролом квалитета и здравствене исправности. Ти производи морају бити ослобођени пореза на промет, а предузећа која их производе за добит коју остваре из те производње неће плаћати порез на добит корпорације.

7. Обезбеђење одеће и обуће за децу представља високу ставку у породичним буџетима. Потребно је организовати контролу промета тих артикала .

8. Када су у питању деца не сме бити никаквог ограничења и оправдања што лека нема и није доступан родитељима. Лекови за децу до 15 година се не плаћају, њихова цена се надокнађује установама и апотекама из буџета, а држава је гарант њиховог обезбеђивања.

9. Патронажну службу треба тако организовати да дете до 2 године старости буде под непрестаном контролом стручних кадрова. Најмање једном месечно, према унапред заказиваним терминима, родитељи морају децу до 2 године старости доводити на редовне контроле без обзира на здравствено стање детета. Уколико не дозвољавају преглед и контролу детета прекршајно их казнити. Вакцинисање и систематске прегледе треба много ефикасније спроводити у одбаништима и школама. Мора се водити посебно рачуна о здравственим специфичностима појединих подручја где патронажне службе морају превентивно деловати по налозима завода за здравствену заштиту. Здравствене екипе морају бити у обдаништима и школама неколико пута месечно у циљу контроле хигијенских и осталих услова неопходних за здрав боравак деце тог узраста.

10. У зависности од специфичности појединих средина потребно је организовати рад установа за смештај деце предшколског узраста. Брига о деци док су родитељи на послу заслужује посебну пажњу. Цену боравка деце предшколског узраста мора одређивати и контролисати локална самоуправа и према критеријумима материјалног положаја родитеља субвенционисати. Уколико се тим послом баве физичка лица треба им омогућити бесплатно коришћење просторија за боравак деце. Поред контрола санитарних и смештајних услова потребно је вршити и контроле програма васпитања и едукације деце која су смештена у предшколске установе.

11. Рађање, подизање и васпитавање рођене или усвојене деце је основна мисија сваког брака. Издржавање, васпитавање и подизање деце, имовински однос и издржавање супружника после развода су свакако најболнија питања сваког брачног бродолома. Решавање ових питања мора бити далеко ефикасније јер одуговлачење само продубљује поремећене односе супружника, а уколико постоје и деца из тог брака врло неповољно се односи на њихов будући живот.

12. Старатељство породица над малолетном децом уколико се врши истовремено и са заједницом живота са малолетнимштићеником мора бити стимулисано пореским ослобађањем сличним као за рођену или усвојену децу.

13. Сва донаторства и спонзорства у установе за смештај деце треба ослободити свих пореских обавеза у неограниченом износу.

14. Локална самоуправа уз помоћ државе мора да обезбеди средства за бесплатан градски превоз мајке деце до 2 године живота, мајке која је родила троје и више деце као и свој деци до 18 година старости. Деца са сеоских подручја морају имати апсолутну предност у обезбеђењу градског превоза. Пуним пореским ослобађањем правних и физичких лица која врше превоз ових категорија грађана битно се смањују трошкови.

15. Чињеница је да се многи туристички капацитети ан планинама и језерима користе само неколико месеци у години, током сезоне. Потребно је, одређеним мерама, омогућити боравак школске деце у тим објектима у вансезони. Власнике тих објеката треба ослободити свих пореза за време услуга у вансезони и уз већ постојеће попусте за превоз омладине трошкови боравка деце се знатно смањују.

16. С обзиром да најмање 1/4 популације чине деца потребно је програме државних медија прилагодити њима. Преко образовних и културних програма за децу стално ћемо потенцирати традиционалне вредности српске породице, православље, наше мамастире, наше природне лепоте и значајне догађаје из историје српског народа.

17. Познато је да нешто што представља тзв. ваннаставне активности више не постоји. С друге стране деца су све више препуштена штетном утицају улице. Да би се смањило штетно дејство тог непријатеља породичног васпитања потребно је упорно радити на новим средствима за анимацију деце и омладине. Очигледно је да су то спорт и сви облици стваралаштва, све зависно од афинитета и склоности деце. Потребно је све институције и сва лица која се баве анимацијом деце стимулирати и обезбедити им услове за овај важан посао.

18. У општинама или деловима општина са негативним наталитетом жена која је родила три детета или више, очувала их и васпитала, урадила је најзначајнији државни посао и зато јој, када наврши 60 година, припада национална пензија. Жена усвојилац под истим условима може остварити наведено право. Та пензија се не урачунава у пореску основицу.

19. Запослена жена и мајка мора имати посебну заштиту на раду. Накнаде због одсуствовања запослене жене са посла због одржавања трудноће или неге болесног детета не смеју бити поражавајуће по жену и породицу. Накнада мора бити у висини износа зараде и од првог дана се мора исплаћивати на терет организација које спроводе здравствено осигурање. Запослена жена-мајка за свако рођено или усвојено дете над којим врши старатељство има право на увећање годишњег одмора у трајању најмање 10 дана за децу до 3 године живота, односно 5 дана за децу од 3 до 15 година живота. Ту накнаду зараде због увећаног трајања годишњег одмора послодавцу надокнађује надлежни орган локалне самоуправе који врши државне послове бриге о деци.

20. Урбана породица код нас станује у простору просечне величине од око 55 м². То су откупљени друштвени станови у вишеспратницама или породичне зграде са једним или два стана. Наша традиционална породица са јако израженом

потребом за широким простором када се нађе у стамбеном простору од 55 м² не може задовољити ни најосновније потребе. Нашем духу и менталитету одговара велика породица са неколико генерација на окупу, унутар једног домаћинства, као и јако изражен осећај и потреба за својином. За нашу породицу је потребно урбанистичким стандардима предвидети изградњу породичних стамбених зграда са два до три стана и већим кућним плацем. Такав објекат омогућава да најмање три генерације слободно и комотно живе у заједничком домаћинству, што подразумева снажну породицу, јако изражен родбински осећај и пружа низ практичних предности. За најмању децу обезбеђено је током целог дана чување и пристојно васпитање, а за најстарије брига деце. На тај начин се смањује брига родитеља, притисак на обданишта, кућну негу и домове за старе.

Да би се ојачала породица као најјачи ослонац нашег друштва потребно је стимулисати изградњу оваквих породичних објеката. По извршеној категоризацији грађевинског земљишта уз минималне накнаде, а за поједине категорије становника и бесплатно, треба доделити грађевинске парцеле уз услов да се гради објекат који ће задовољити захтеве у погледу габарита и величине грађевинске парцела. Сви уплаћени прикључци приликом добијања дозвола за градњу морају бити обезбеђени најкасније у року од 6 месеци од добијања дозволе. Грађевински материјал мора бити ослобођен пореза на промет.

V Културни програм

91. Информисање

Једну од елементарних претпоставки демократије и демократског образовања државе у свету представља систем слободног и независног информисања грађана. На основу сагледавања степена ослобођености средстава информисања од државних и режимских стега једној може се сагледати и степен демократије у држави. Однос власти према информисању је истовремено слика односа власти према демократији, правима и слободама грађана и односа власти према грађанима, уопште. У преузимању и узурпацији права грађана од стране власти режим првенствено присваја права из области информисања и одлукама, уредбама и законским актима ставља под своју контролу средства информисања тзв. државног сектора: државну телевизију, државни радио, државне новине. Путем ових средстава режим касније оправдава преузимање одређених, углавном недемократских корака и потеза, често објашњавајући и оправдавајући ове потезе потребом заштите поретка и првенствено право грађана.

Право на истинито, потпуно и благовремено информисање представља једно од основних права сваког грађанина. Српска радикална странка ће у реорганизацији државе посебну пажњу посветити систему информисања као кључном незаобилазном сегменту за организацију државе и развој демократије.

Српски радикали ће доделу фреквенција, као посебног привредног ресурса и националног блага и издавање дозвола за покретање рада одређених радио и телевизијских програма (станица) регулисати тако што ће на временски период од пет година фреквенције бити продаване на јавној лицитацији. На тај начин би фреквенције као национално богатство биле сачуване од могућих злоупотреба органа државне власти, а пошто се ради о ограниченом ресурсу који се додељује на ограничено време (5 година), не постоји никаква могућност коначног отуђења и за државу губитка овог значајног ресурса. Држава би располагала са три телевизијска канала од којих би један само формално био под ингеренцијом државне власти јер би се у потпуности комерцијализовао и препустио приватној иницијативи и њеној слободној вољи. Такође, државна телевизија не би била финансирана на начин на који је то до сада чињено телевизијском претплатом, већ би се неопходна средства прибављала комерцијалним путем и из буџета државе. Тиме би грађани наше земље били ослобођени финансијских намета са којима су били суочени претходних године, јер би бригу о програму своје телевизије коначно преузео државни апарат. Српска радикална странка се залаже да органе државне телевизије бира народна скупштина уместо да их као до сада именује влада.

Остале медије, штампу и сл. такође би путем лицитације требало приватизовати. Омогућићемо оснивање нових гласила свим заинтересованим лицима, а тржиште ће само одредити дomete. Квалитет информативних гласила ће на површину избацити само квалитетна издања, док ће лоша и неквалитетна на реалном тржишту бити уништена. У складу са досадашњим залагањем за остварењем демократског друштва либерализацију тржишта, Српска радикална странка ће забранити финансирање било каквих гласила државних органа, како на

државном тако и на локалном нивоу, чиме би се уштедела значајна материјална средства, а приватни сектор и у овој области подстакао на бржи развој.

Благовремена, тачна и потпуна информација једини је начин ширења истине и демократије а једино правилно информисан грађанин у стању је да доноси квалитетне одлуке. Зато ћемо реорганизацији информативног система и његовом развоју и постављању на праве основе посветити посебну пажњу.

92. Образовање

Образовна политика Српске радикалне странке заснива се на стварању услова за свима доступно, дакле бесплатно основно школовање и превазилажење заосталости наслеђене из претходног система. Основа програма је дете а не образовни садржај и то се односи на предшколско и школско васпитање и образовање.

Предшколско васпитање, као наставак и допуна породичног васпитања и први степен система васпитања и образовања, није само припрема за школу, већ и за оптималан развој детета. Став да основу програма чини дете васпитачима пружа шире могућности креације рада, него што то даје пука реализација програма. Предшколско васпитање треба да ублажи социјалне разлике међу децом и да их научи да, живећи у групи, сазнају потребе и искуства других. Међутим васпитни поступак мора помоћи сваком детету да буде своје, односно да до максимума развије све своје индивидуалне карактеристике, сва лична обележја, потребе и интересовања. Специфичан и посебно вредан облик учења предшколског детета је игра, коју треба максимално користити и директно допуњавати узорима из спорта, уметности и слично.

Српска радикална странка сматра да основно и средње образовање мора бити бесплатно. Школовање би се плаћало само у приватним школама у које би родитељи своју децу уписивали по личном нахођењу. Више и високо школовање би се делимично плаћало. Изузетак би могли да буду одлични студенти или доказани таленти из разних области.

Мрежа школа није добра. Претходни систем је у овој области за собом оставио безбројне неправилности. Неопходна је рационализација саме мреже као и укидање школа-гиганата, јер школе са преко 30 одељења нису функционисале.

Програми у школама су преобимни и презасићени вишком непотребних информација, па је потребна њихова ревизија и усаглашавање. У предшколским установана неопходно је деци оставити што више простора да буду деца, а учити их најосновнијим стварима као што су дружење, љубав, међусобно помагање и значај завичаја и Отаџбине. У основним школама мора се укинути квантитативна пролазност и вратити реноме школама. Друга варијанта је тестирање које ће препоручити ученицима избор будућег занимања. Алтернатива је оснивање установе за избор занимања или за рад на професионалној оријентацији ученика.

Питање финансирања у просвети је вероватно и најважније од свих питања. До сада друштво образовању, на свим нивоима није поклонило дужну пажњу. Сматрамо да је неопходно одвојити средства, како за изградњу нових објеката,

тако и за санацију постојећих, односно, потребно је одвојити средства за материјалне трошкове и инвестиционо и текуће одржавање школских објеката. Свуда где је то могуће потребно је увести приватни капитал.

Стручном усавршавању наставника мора се посветити више пажње нарочито код употребе наставних средстава. Многи уџбеници и литература не прате потребе образовања и саме наставе, не задовољавају ни најосновније захтеве просвете, и, при том, и не излазе на време. Стога је у рад на састављању уџбеника потребно укључити састављаче школских програма, али и наставнике и професоре основних и средњих школа, путем јавног конкурса.

Лица запослена у просвети морају имати прописану стручну и педагошку спрему и обавезна су да раде на свом стручном и педагошком усавршавању, које би организовали и помагали републички и други центри за усавршавање наставног особља. Стандард васпитач, учитеља и професора мора се побољшати и ускладити са материјалним примањима државних функционера и чиновника одговарајућег платног разреда.

93. Наука и технологија

Наука као систематско и методско истраживање и знање засновано на довољним и релевантним рационалним разлозима, као и технолошки развој, представљају најважнији од свих фактора битних за структурне промене у производњи, пораст продуктивности рада, као и за укључивање и међународну поделу рада и економски и друштвени развој у целини. Српска радикална странка се залаже да наука и њена достигнућа постану носилац прогресивних друштвено-економских збивања. То претпоставља такву стратегију развоја науке која ће одредити приоритете доследно повезане са циљевима развоја у будућим, новоствореним условима. Утврђивање опште стратегије укључивања научно-истраживачке делатности у развојне процесе, услов је за активирање научног, интелектуалног и радног потенцијала и његово усмеравање на кључне проблеме развоја земље.

Такође, потребно је прилагодити прописе и отклонити (сада многобројне) администраативне баријере које отежавају научни и технолошки развој. Неопходно је стварање материјалних и других услова којима ће се обезбедити да средства намењена научно-истраживачком раду и осталим облицима активности у оквиру научног деловања, буду у складу са друштвеним производом. Наравно, како не бисмо заостајали за светским токовима развоја, држава би помагала и тзв. ванпривредну научну делатност, где би предност имали најмлађи стручни кадрови.

Посебно је значајно стварање услова, као и обезбеђивање планског оспособљавања и усавршавања научног кадра, нарочито за дисциплине у којима је очигледан недостатак стручњака. Политиком стварања виших стандарда животних и радних услова у нашој земљи, морају се пресећи токови непрекидног одлива најквалитетнијих и најшколованијих кадрова у иностранство. Истом политиком, требало би стимулисати и оне који су већ напустили земљу, да осете оправданост повратка у Отаџбину где би, затим, наставили даље научно-истраживачке делатности.

Свесни чињенице да су наука и технологија не само важни, већ и незамењиви фактори економског, социјалног и општецивизацијског развоја наше земље, српски радикали ће у циљу што бржег и успешнијег научно-технолошког развоја уважавати светске стандарде, кретања и токове прилагођавајући их нашим специфичностима.

Технолошки развој зависи од појединачне и заједничке способности, мотивисаности и понашања многих актера. Улога тржишних механизма у научно-истраживачком развоју не може се заменити никаквим системом старог и свеобухватног планирања и нормирања, али су ти механизми недовољни без одговарајуће стратегије.

Програм приоритетних научно-истраживачких делатности, српски радикали би сврстали у две групе:

1. Истраживања која треба да допринесу циљевима економског, привредног и технолошког развоја у областима истраживања и коришћења природних ресурса, технологије, производње и продуктивности у индустрији, саобраћаја и комуникација, грађевинарства и архитектуре, технологије и продуктивности у пољопривреди и шумарству;
2. Истраживања која су усмерена ка унапређењу здравља народа, заштити животне средине и унапређењу услова живота и рад, као и унапређење развоја науке.

94. Култура

Култура као развијање, усавршавање, односно богаћење духа и константно подизање степена опште образованости, развијања и усавршавања свих тековина људског духа (материјална, друштвена и духовна култура) и начин опхођења у складу са етичким и друштвеним нормама, има у политици Српске радикалне странке посебан значај. Неопходно је подстицати и подржавати свеобухватни развој културног деловања и то без наметања идеолошких, политичких или личних интереса, руководећи се искључиво параметрима вредности самих дела, односно ствараоца.

Потребно је уредити законске, финансијске и политичке услове за заштиту и коришћење културних добара, као и извршити комплетну ревизију критеријума по којима су се поједина културна добра и активности до сада вредновали. Ово се пре свега односи на институционалне облике рада, као што су област заштите споменика културе, музејска и архивска делатност, позориште и филм, рад културно-уметничких друштава, заједница и удружења итд. Мора се дефинисати листа приоритета и утврдити услови под којима би се улагала финансијска средства, а ти приоритети морају одговарати на два основна захтева - квалитативно-естетски критеријум вредновања и општи национални интерес за инвестирање у области културе.

Културна традиција српског народа представља јединствену цивилизацијску основу на којој се формирала свест о сопственом идентитету. Културне тековине српског народа, које се изражавају кроз духовне, материјалне и друштвене

вредности, спадају у сам врх светске културне баштине. Културна тековина народа мора се неговати и очувати и то је срж политике Српске радикалне странке.

Постојећи закони којима се регулишу односи у култури у целини не одговарају ни захтевима времена, ни потребама делатности којима су намењени. Морају се донети нови закони о финансирању културе, организацији и раду надлежних државних институција и установа, закони о културним добрима, као и они којима се регулишу односи у сфери тржишних и имовинско-правних односа, ауторских права и слично. Законска решења морају бити савремена по духу, ослобођена било каквих идеолошких предзнака, лексички и терминолошки пречишћена, лака за усвајање и практично примењива. На њиховој изради треба ангажовати ауторитете из свих области културног и уметничког живота, као и врхунске правне стручњаке.

Финансирање културе у нашој земљи мора се изједначити са искуствима савременог света у овој области, уз стварање услова за продор приватне иницијативе. Такође, подржаће се и оснивање разних других, невладиних фондација, нових задужбина, легата и сл. Подржаће се и директне приватне финансијске интервенције у виду донаторства и спонзорства. У условима глобалне медијске пропаганде промет идеја, дела и креативних стваралаца, најсигурнији је пут ка афирмисању сопствених културних вредности. Неопходно је уложити максималне организационе и финансијске напоре да се светској јавности атрактивно и квалитетно репрезентују дometи српске културе. Подједнако је, међутим, важно и да се врхунски дometи светске културне продукције понуде српском народу.

95. Уметност

Порекло уметности налази се у људском нагону да се изразе мисли и осећања кроз стварање и забављање. Ова људска способност да се естетски изразе мисли и осећања помоћу говорне или писане речи, или помоћу инструмената или људског гласа, као и кроз линију, боју или покрет, ствара најлепша и највреднија од свих дела које је човек у стању да начини - уметничка дела. Уметничко дело даје животни елан, пружа двоструко задовољство, ономе ко га ствара, тако и ономе ко га посматра.

Српска радикална странка залагаће се за неопходну, ничим ометану слободу свих видова уметничког изражавања. Са великим идеолошким, економским и другим променама, неминовно долази и до промена уметничких схватња. То су нормални, еволутивни процеси, познати и из саме историје уметности. Они се ни на који начин не смеју заустављати, гушити или спречавати. Уметничко дело је слободна творевина људског духа и мора то и остати.

Уметничке галерије, као установе у којима се прикупљају, излажу и научно обрађују уметничка дела морају имати пуну материјалну и организациону подршку саме државе, али истовремено се мора радити и на стварању што бољих услова за улагања значајног приватног капитала у ову врсту установа. Све то, наравно, уз поштовање професионалних, образовних и осталих услова неопходних за бављење овом делатношћу.

96. Верске заједнице

Српска радикална странка залагаће се да право на исповедање вере имају сви верујући, без обзира на то које су верске припадности. Верски објекти могли би се без икаквих проблема административне природе, каквих је сада безброј, градити свуда где за то постоји стварна потреба. То се нарочито односи на градска језгра са великом концентрацијом верника, али и на мања насеља која и данас немају храм. Мора се реформисати и социјална функција цркве, пре свега као опште интегративне снаге српског народа.

Посредством васпитно-образовног система младима се мора омогућити упознавање са религијским системима уопште, а посебно афирмативно тежиште треба ставити на православље. Мора бити слободно оснивање школа за образовање свештених лица. На државном радију и телевизији треба уступити део простора који би Српска православна црква користила за верско образовање, дакле, за упознавање са историјом хришћенства, са обичајима и обредима као и темељима теолошких наука.

Максималним развијањем и помагањем приватног сектора створити повољне услове за успостављање некада врло развијених институција ктиторства и донаторства. Сви ктиторски и донаторски поклони учињени цркви морају бити обрачунати као пореске олакшице приликом плаћања пореза. Законом ћемо забранити оснивање и деловање оних секти чија учења пропагирају не само обавезу давања огромних материјалних средстава вођама секти већ и (што је и посебно опасно) пропагирају најразличитије деструктивне, често и самоубилачке идеје код својих поданика.

97. Морал

Српска радикална странка ће се, пре свега, залагати за поштовање српске традиције, па сходно томе и за враћање традиционалним моралним вредностима, односно за враћање нашег народа православно-хришћанском систему моралних норми. Ту се ништа ново не мора измишљати, довољно је сетити се свега што је још давно записано у десет Божјих заповести и придржавати се записаних мудрости као што су то и наши стари чинили.

У моралној свести људи конституишу се идеалне потребе које имају предност над личним прохтевима и нагонима, а то и јесте основа складности односа на релацији појединац-друштво. Али, неопходно је непрестано имати у виду чињеницу да су моралне норме у првом реду - слободне норме. Морал није диктат ничије воље, нити сме то икада да постане. Снага морала потиче из њега самог. Друштво уређено на најсрећнијим моралним принципима било би оно у коме би важећи закон био „морални закон” који би, пре свега, представљао унутрашњи закон сваког појединца, а по коме он никада не би требало да чини оно што не би желео њему да се чини. То значи да сваки практични чин мора бити такав да би га слободно могли поновити сви људи.

Српска радикална странка ће посебну пажњу посветити развијању другачијих моралних вредности код младих људи, како би највиши императив њиховог рада и делатности био напредак друштва и државе у којој живе, као и лични прогрес и

просперитет, а не разградња и уништење свих традиционалних вредности и прихватања морала “улице”. Наравно, стално се мора имати у виду да морал није јединствена категорија. Свака група, односно заједница, као и сваки појединац, поседује (условно речено) свој морал. Нажалост, друштво на садашњем степену развитка је неретко спремно на јавну осуду појединца који се разликује својим схватањем моралних вредности. Превазилажење таквог начина опхођења друштва према различито мислећем појединцу мора бити наш циљ.

98. Спорт

Спорт као неговање телесних способности и њихово проверавање и даље унапређење кроз надметања, борбе и игре од посебног је значаја за стање, како физичког тако и менталног здравља сваког народа, па му због тога српски радикали посвећују посебну пажњу. Имајући у виду стање, положај и организациону структуру система физичке културе, у коме је највећи део спортских и спортско-рекреативних активности доведено у незавидан положај, активности које би стање покренуле у супротном правцу морају се одвијати у два смера - мерама које ће се остваривати на реализацији физичке културе чији ће носиоци бити надлежни републички органи, и што је још важније - трансформацијама у спорту које ће се остварити по линији професионализације, као и приватизацији клубова и спортских објеката.

Актуелнијим и ефикаснијим, треба учинити физичко васпитање у наставном процесу. Суштина је плански, организовано и кадровски стручно вођен школски систем физичког васпитања. За све ово неопходно је даље стручно усавршавање и осовремењавање знања наставног кадра.

Спорт би по нашим до сада постигнутим резултатима морао, уз науку и културу, да представља основну везу са светским цивилизацијским токовима којима као друштво тежимо. Врхунска спортска остварења на међународном плану, било појединаца или екипа, представља афирмацију и допринос општекултурном развитку наше земље, а она од појединаца захтевају изузетне напоре и ангажовање. Стога је потребно да им се омогући стручно оспособљавање и то кредитима и стипендијама.

Решење за клубове, спортске организације, самосталне спортске школе, установе које се баве рекреацијом и појединце-спортисте је приватизација. Улагачи ће, водећи рачуна о уложеном капиталу, водити рачуна о средствима и објектима којима располажу, о политици клубова самостално ће одлучивати, а њихов опстанак зависиће искључиво од способности да се докажу и одрже на тржишту.

99. Државна пропаганда

Српска радикална странка би државну пропаганду поделила у три сектора имајући у виду примаоце садржаја онога што се у ширем смислу назива пропаганда, а у ужем агитација.

Прво, државна пропаганда би била усмерена на враћање и обнову старих, традиционалних вредности, али и других вредности од значаја за саме грађане

наше земље. Дакле, циљ ове врсте пропаганде био би развијање искључиво позитивних вредности код грађана.

Друго, државна пропаганда у међународним односима била би усмерена на проширивање утицаја извесних гледишта и убеђивања јавног мњења у истинитост тврдњи и теза наше дипломатије.

Треће, тзв. привредна пропаганда би значајан део активности усмерила у циљу придобијања економских клијената, како у земљи тако и у иностранству. Српска радикална странка ће искористити све могућности најсавременијих електронских средстава за пропаганду, али и оних класичних како би највише традиционалне и моралне вредности постале општеприхваћене у нашем друштву. Неопходност оваквог деловања најбоље се види после ерозије свих људских, моралних, националних и културних вредности које је захватило државу у целини и готово сваког појединца. Повратак истинској српској традицији, реалном патриотизму, стварању националног духа представља један од најважнијих задатака будуће државне пропаганде. Такође, поправљањем слике о нашем народу и држави у светским оквирима не мора бити учињено давањем територијалних и других политичких уступака нашим непријатељима, већ професионалним односом и другачијим приступом представљању праве истине и аргумената које ни међународна заједница неће моћи да одбаци.

Српска радикална странка ће учинити све да свеобухватни и целокупни интереси грађана наше земље и нашег народа буду основни циљ деловања државно-пропагандних средстава, а партикуларни интереси владајуће номенклатуре, у овом сегменту, морају бити сасвим сузбијени. Посебно је значајна тзв. привредна пропаганда, јер само економско благостање и социјална сигурност свих грађана наше земље представљају императив који власт и уз помоћ државне пропаганде мора да досегне.

100. Забава и разонода

Забава и разонода представљају једну од најзначајнијих потреба сваког појединца, чији су прави садржаји умногоне занемарени, а стихијско понашање и прилагођавање свакодневним трендовима показују да је ово поље недовољно истражено и да треба тражити нове и другачије концепције одмарања и забаве не само младих људи већ и старијих грађана наше земље. Начин на који ће грађани наше земље проводити слободно време вишеструко је значајан. Прво, прекид физичке или интелектуалне активности ради накнаде утрошене радне снаге мора бити искоришћен на најцелисходнији начин, јер не само то време већ и поновна радна продуктивност зависе од садржаја проведеног времена у доколици. Друго, уколико забава и разонода добију место које заслужују у систему људских потреба, могу се избећи многобројне антисоцијалне и девијантне појаве у друштву и држави.

С обзиром на то да забава умногоне кореспондира са културом и уметношћу, неопходно је и даље развијање ове две области друштвене свести. Забава свакако спада у, условно речено, ниже и лакше облике и нивое културе, односно уметности, што само значи да је лишена неопходног поседовања врхунских естетских и других вредности, које култура и уметност саме по себи подразумевају.

У овој облати неопходно је максимално искористити приватни капитал, јер ће се на тржишту услуга које забава и разонода подразумевају, он најбоље снаћи и пружити најбоље резултате. Такође, приватној иницијативи се морају пружити оптимални услови. То подразумева олакшано добијање дозвола за отварање и рад објеката за забаву (дискотека, кафића, салона, апарата и сл.) или за њихово представљање - ако се ради о дечјим забавним парковима.

Српска радикална странка сматра да не смеју бити постављена никаква ограничења у погледу радног времена ових објеката, али у исто време власници се морају обавезати да ће испунити све потребне услове који се односе на уважавање околине у којој се објекат налази. Значи, морају се поштовати сви прописи који регулишу постојање и одржавање јавног реда и мира или безбедности. Посебно, мора бити обезбеђена безбедност и сигурност свих посетилаца појединих забавних објеката, што је до сада представљало велики проблем за младе људе у нашој земљи, а посебно у великим урбаним срединама. Такође, српски радикали би подстицање изградње и рада довољног броја објеката за забаву и разоноду учинили много на одбијању и одвраћању младих од опасних и штетних садржаја, на пример наркоманије, а уличарство и многи други облици асоцијалног понашања били би сведени на минимум.

У Београду 23. октобар 2009. године